SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 97. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 24, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ТРАВНЯ 1988 Ч. 97. РІК XCV.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО УРЯДІВ КРАЇН-УЧАСНИЦЬ ГЕЛЬСІНКСЬКОГО ПРОЦЕСУ І СВІТОВОЇ ГРОМАДСЬКОСТИ

Події останніх років переконують у тому, що співробітництво різних політичних систем у вирішенні складних міжнародних питань, у тому числі проблеми збереження життя на землі, цілком можливе. Ми дедалі більше переконуємося, що сучасний світ перебуває на такому етапі свого розвитку, коли **льокальні події легко перетворюються на ґльобальні**, а ґльобальні процеси так чи інакше стосуються кожної людини на землі. За цих умов визрів новий підхід до оцінки і розв'язування складних питань міжнародного життя — нове мислення. Інакше сприймаються такі поняття, як „внутрішня компетенція держави", „втручання у внутрішні справи", оскільки внутрішні справи тісно пов'язані з міжнародними, а аґресія проти власного народу перетворюється **на зовнішню з усіма її наслідками**.

Усвідомлюючи серйозність моменту, ми звертаємося до вас із таким, на перший погляд, льокальним, питанням, як проблема політв'язнів в СССР, розуміючи її значення у створенні клімату довір'я між народами і державами. Вам хотілось би, щоб чергова постановка цього наболілого питання не викликала роздратування в одних і легковірного ставлення чи навіть зловтіхи інших. Ми повертаємося до оцінки політичної ситуації недавнього минулого СССР тільки тому, що йдеться про політику репресивних **деклярарацій і договорів, про політичні, національні і** релігійні права громян, зокрема статтей Гельсінкського заключного акту.

Поява в СССР груп сприяння виконанню Гельсінкських угод, що почали інформувати совєтську і світову громадськість про порушення прав громадян в умовах застою, спричинила арешти правозахисників Вірменії, Естонії, Грузії, Латвії, Литви, Росії. Та особливо масовими були репресії на Україні. До тюрем, таборів і на заслання прийшло близько тридцяти офіційно оголошених членів Української Гельсінкської Групи. Дехто з них загинув в ув'язненні їх судили за фальшивими звинуваченнями, застосовуючи всілякі провокації. Останні із засуджених учасників Гельсінкських груп, що досі перебувають в ув'язненні або на засланні, — всі без вийнятку українці. Це голова Української Гельсінкської Групи, відомий усьому світові правозахисник Левко Лук'яненко, який відбув уже 25 років в ув'язненні. Це члени групи Іван Кандиба, Микола Матусевич, Іван Сокульський, Микола Горбаль, Василь Овсієнко, Григорій Приходько. Більшість із них перебуває в неймовірно тяжких умовах табору особливого режиму, відомого, як „табір смерті" **(там загинули Василь Стус, Валерій Марченко, Олекса Тихий, Юрій Литвин).**

Нині, коли в СССР проголошено політику демократизації, коли різкій критиці піддають політику попередніх урядів, дальше утримання правозахисників у тюрмах і на засланні є безглуздим анахронізмом і небезпечним парадоксом. Небезпечним, адже досі немає правого закріплення нового демократичного курсу, немає ґарантій проти можливого повернення від періоду гласности до періоду всенародного мовчання. Нас непокоїть і те, що, давши антидемократичному минулому оцінку, співзвучну оцінці названих вище правозахисників, уряд СССР не тільки досі не звільнив і не реабілітував їх, а й намагається схилити їх до прохання помилувати. Тобто намагається пропустити їх крізь ганебний **фільтр самозречення та перекласти на їхі плечі** провину за злочинні дії репресивних органів.

Наше занепокоєння зросло після драматичних подій у Нагірному Карабасі й Вірменії. Уряд не знайшов у собі сили по-новому підійти до вирішення національного питання, зігнорував волевияв народу, вдався до сили й тим самим ще раз продемонстрував, що ще не покінчено зі старим політичним курсом.

Безпрецедентний за нових умов життя країни арешт відомого вірменського правозахисника, голо-

(Закінчення на стор. 5)

Кардинал Дж. О'Коннор виголосить проповідь під час Літургії в катедрі св. Патрика

Стемфорд, Конн. — Організатори Епархіяльного Комітету Тисячоліття Стемфордської Епархії передбачають, що біля 3,000 вірних з околиць Метрополітального Ню Йорку заповнять римо-католицьку катедру св. Патрика в Ню Йорку, в суботу, 28-го травня ц.р. Нагодою для цього буде урочиста відправа Архиєрейської Божественної Літургії Благодарення, якою відзначуватиметься ювілей Тисячоліття Християнства в Україні.

Кардинал Дж. О'Коннор

Владика Василь Г. Лостен, Стемфордський Епарх, буде головним служителем Літургії, що почнеться о год. 5:30 по полудні.

Кардинал Джан О'Коннор, Архиєпископ Ню Йорку та Владика-господар цієї відправи з нагоди Тисячоліття, візьме участь у відправі і виголосить проповідь з нагоди Тисячоліття.

Досі 14 єпископів потвердило участь та намірення співслужити Архиєрейську Літургію з Владикою Лостеном: Архиєпископ Ренато Мартіно, постійний обсерватор Ватикану при ОН; єпископи Лев Балтакіс ЧСФ, Візитатор для литовської католицької спільноти в ЗСА, Франсіско Гармедія, Єпископ-помічник Ню Йорку; Михайло Дудик, Єпископ Пассейку, Волтер Киртис, Єпископ Бриджпорту; Остин Вайн, Єпископ-помічник Ню Йорку; Вілліям МакКормик, голова Товариства для поширення віри; Джан МакҐен, Єпископ Роквилл Центру; Джеймс Маллоні, Єпископ-помічник Ню Йорку; Алфред Маркевіч, Єпископ-помічник Роквилл Центру; Франсіско Мугавер, Єпископ Бруклину; Джан Нолан, голова Асоціяції помочі Близькому Сходові, та Нерсес Сетіян, Єпископ вірменської католицької громади в Південній Америці.

Запрошення було також вислано релігійним провідникам інших християнських віровизнань у Ню Йорку через бюро екуменічних справ Архидієцезії Ню Йорку.

Мішаний хор співаків із метрополітального Ню Йорку під батутою проф. Івана Хомина із парафії св. Юра співатиме до літургічної відправи.

Урочистий похід на чолі з ієрархами, духовенством, представниками парохій та організацій та молоддю і дітьми, формуватиметься на 50-ій вулиці з правого боку катедри, почавши о год. 4:30 по полудні. Похід перейде до головного входу катедри на П'ятій авеню о год. 5-ій.

Дієцезельна делеґація, під проводом о. Івана Терлецького, ділового голови Епархіяльного Комітету Тисячоліття, вітатиме церковних достойників українським звичаєм.

Вірним та гостям доручається прибути до катедри св. Патрика між год. 4:30 і 5-ою, щоб запевнити собі місце в лавках на час дводинної відправи.

(Закінчення на стор. 5)

Радіостанція в Ню Йорку закликає до участи в Богослуженні

Ню Йорк. — За стараннями Метрополітального Комітету 1000-ліття Християнства в Україні і Владики Лостена, радіостанція WCBS Нюз 88 А.М., почавши від 22-го травня до 28-го травня ц.р. передає повідомлення про святкування 1000-ліття Християнства в Україні та закликає всіх зацікавлених взяти участь у Святій Літургії, що відправлятиметься в суботу, 28-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні в катедрі св. Патрика.

Повідомлення про святкування 1000-ліття Християнства в Україні на радіохвилях згаданої станції подавали і будуть подавати в такому порядку: 22-го травня — 6-10 ранку (1 раз) і 10 ранку до 8-ої вечора (1), 23-го і 24-го — 10-та ранку — 3-тя по полудні (1) і 8-ма вечора — 12-та півночі (1), 25-го — 10-та ранку — 3-тя по полудні (1), 3-тя по полудні — 8-ма вечора (1) і 8-ма 12-та півночі (1), 26-го — 5-та ранку — 10-та (1), 10-та ранку — 3-тя по полудні (1) і 6-та вечора — 10-та (1), 27-го — 5-та ранку — 10-та (1), 10-та ранку — 3-тя по полудні (1), 3-тя по полудні — 8-ма вечора (1) і від 8-ої вечора — 12-ої півночі (1), 28-го — 6-та ранку — 10-та (1), 10-та ранку — 4-та по полудні (1) і 4-та — 8-ма вечора (1).

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. Й. — Школа Українознавства при парафії св. Михаїла влаштовує закінчення шкільного року в неділю, 12-го червня ц.р. з програмою для відзначення 1000-ліття Християнства в Україні. В програмі виступатимуть учні школи. Підготовою відають учителі, а також співом — О. Макаренко, музикою — О. Футала, костюмами — М. Закотиря. Буфет о 1-ій год., а програма у 3-ій год. в домі СУМА, 301 Палісайд аве. в Йонкерсі.

У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ КУЛЬМІНАЦІЙНА ТОЧКА СВЯТКУВАНЬ 1000-РІЧЧЯ

Лондон. — Крайовий Комітет Тисячоліття у Великобританії, під головуванням інж. Ярослава Гавриха повідомляє, що кульмінаційна точка святкувань Тисячоліття завершується. Нею буде крайове відзначення 1000-річчя Християнства в неділю, 29-го травня ц.р. в програмі якого передбачені того дня Архиєрейські Служби Божі в катедральних храмах Української Автокефальної Православної і Української Католицької Церков у ранніх годинах, о год. 1-ій по полудні відкриття і посвячення пам'ятника ювілею Тисячоліття — статуї св. Володимира Великого, а безпосереднього після того концерт української церковної музики в Роял Алберт Голл.

Цей репрезентативний концерт української церковної музики XVII до XX століть має в програмі твори Миколи Дилецького, Максима Березовського, Дмитра Бортнянського, Михайла Вербицького, Кирила Стеценка, Пилипа Козицького, Миколи Лисенка і Андрія Гнатишина. Співатимуть збірні хори „Думка" з Ню Йорку, „Веснівка" з Канади, Візантійський хор з Голляндії, хор „Гомін" і ювілейний об'єднаний хор Великобританії. В програму концерту включений також традиційний хоровід веснівок.

Пам'ятник св. Володимира Великого, проєкту відомого скульптора Леоніда Молодожанина, поставлений на розі вулиць Голланд Парк і Голланд Парк Авеню, що є частинами головної маґістралі схід-захід через місто Лондон. Зроблено відповідні заходи, щоб закріпити назавжди площу виключно під цей пам'ятник та запевнити його ненарушимість. Також буде забезпечене постійне утримання пам'ятника на рівні з іншими пам'ятниками Лондону.

В тому місяці появиться окреме ювілейне видання в англійській мові п.н. „Тисячоліття християнської культури України" з понад сотнею ілюстрацій, з яких більшість в кольорах. Передмову до книги написав Джеймс Дінглі, вступ та загальна редакція лежить в руках Андрія Сороківського, а мистецьке оформлення Дарії Даревич і Ростислава Глувка. У книзі є статті Тита Геврика, Мирослави Мудрик і Юрія Турченка.

Комітет Тисячоліття у Великобританії вже раніше видав дві інформативні брошури в англійській мові тиражем по 7,000 примірників та три листівки на теми пов'язані з ювілейними святкуваннями. Останньо випущено друге повніше видання брошури „Тисячоліття Християнства в Україні" тиражем 10,000 для поширення серед церковних кіл Великобританії та в часі головних святкувань у місяці травні. Ширша пресова конференція журналістів відбудеться в Лондоні напередодні головних святкувань 29-го травня ц.р.

Також за ініціятивою та в співпраці із Крайовим Комітетом переведено в цьому місяці семінар в Лондонському університеті на тему „Україна і Тисячоліття Християнства в Києві", у формі серії лекцій у Школі славістичних та східньоевропейських студій.

Ще в січні 1988 року в Лондоні відбулася ширша нарада організаторів крайових святкувань 1000-річчя Християнства в Україні із британцями — приятелями України для обговорення найкращих методів інформування британської громади про 1000-річчя, особливо маючи на увазі широкозакроєну акцію совєтського уряду і російської церкви. Основною темою було питання як збільшити ефективність української інофомації та як заанґажувати прихильні для української справи британські кола для оборони історичної правди і свободи віри та людських і національних прав в Україні. Зустріччю проводив інж. Я. Гаврих, а в дискусії брали участь численні британські гості.

Крім праці в Лондоні, у поодиноких місцевостях Великобританії, де живуть скупчено українці, є створені місцеві комітети, які проводять акції у співпраці з Крайовим Комітетом.

В МАДЯРЩИНІ НАСТУПИЛА „ЗМІНА ВАРТИ"

Будапешт, Мадярщина. — Дотеперішній прем'єр-міністер Мадярщини Каролі Ґрош був обраний новим генеральним секретарем мадярської комуністичної партії під час триденної наради, яка відбулася в кінці цього тижня, тобто від 20-го до 22-го травня ц.р. Старого 76-річного довголітнього керівника компартії перевели на становище президента і тому слушно західні дипломати й політичні спостерігачі кажуть, що Янош Кадар був першим східньоевропейським керівником, який зійшов з „трону" з почестю і був звільнений зі своїх відповідальних обов'язків з гонором.

Як відомо, Я. Кадар перейняв керівництво компартією в Мадярщині після невдалої мадярської революції в 1956 році, придушеної совєтськими танками, яка коштувала Мадярщину дуже дорого. Під час революції загинуло кілька тисяч молодих і вартісних патріотів, кільканадцять соток були арештовані і відсиділи довгі реченці в тюрмах і так званих таборах примусої праці, чимало попали на Сибір, особливо ті, які попали в полон до совєтів, а майже 200,000 виїхали різними способами на Захід, в більшості до ЗСА і Канади.

Ще Нікіта Хрущов, колишній совєтський генеральний секретар ЦК КПСС, називав колись Я. Кадара „винахідником ґуляшового комунізму", тобто комунізму відмінного своєю тактикою від усіх інших комуністичних партій в сателітних країнах. Практика однак показала, що „ґуляшовий комунізм" у Мадярщині був єдиним виходом для мадярських комуністів заспокоїти розбурхану хвилю і революційні пристрасті народу. Він (комунізм) був відмінний тим, що Мадярщина користувалася більшою свободою, як усі інші комуністичні держави, мала право нав'язувати безпосередні торговельні зв'язки з „капіталістичними" країнами і тому в скорому часі піднесла життєвий рівень населення. Політично Мадярщина була толерована на Заході і тому в 1965-67 роках не переживала економічної стаґнації, яку, наприклад, переживала Польща, Румунія, Болгарія і частинно Чехо-Словаччина. Тим самим Кадар задовільнив 10,6 міл. мадярів і в скорому часі став популярним керівником серед власного народу й інших комуністичних партій у Східній Европі.

Покищо не відомо чи новий генеральний секретар мадярської комуністичної партії К. Ґрош буде продовжувати політичну й економічну політику Я. Кадара, але в теперішній ситуації він не матиме великого вибору, бо нарід не допустить до некорисних перемін.

Крім зміни на пості генерального секретаря, делеґати внесли ще декілька змін у Політбюро і Центральному Комітеті компартії.

В ЧИКАҐО ЗІБРАНО 37,000 ДОЛ. НА КОМІСІЮ ГОЛОДУ

Чикаґо (О.П.). — Заходами комітету для придбання фондів на Конгресову комісію дослідження голоду в Україні, відділ в Іллиной, в метрополітальному Чикаґо зібрано коло 37,000 дол. на продовження праці цієї комісії.

Завершення збіркової акції відбулося в суботу, 7-го травня ц.р., з участю учнів шкіл українознавства та благодійним концертом в Культурному Осередку української православної парафії св. Андрія в Блумінґдейлі, де під кінець було передано чек на продовження праці комісії.

І. Деркач (справа) передає чека д-рові Дж. Мейсові в присутності д-ра М. Куропася (посередині).

В годині 10-ій ранку для учнів середніх і старших кляс суботніх шкіл українознавства відбулася програма: слово д-ра Мирона Куропася про 1932-33 рік, висвітлення фільму „Жнива розпачу" Славка Новицького, доповідь д-ра Джеймса Мейса та дискусійний панель учнів про голод в Україні.

Відтак відбулася Панахида у співслуженні духовенства та похід до пам'ятника жертвам голоду на кладовищі св. Андрія і зложення квітів на пам'ятнику. Учасниками шкільної програми були учні українознавчих шкіл Товариства „Рідна Школа", собору св. Володимира, парафії св. Йосифа, парафії св. Андрія та при осередку СУМ-Палатайн. Всіх разом було понад 200 учнів, які з'їхалися шкільними автобусами.

На другий день кілька льокальних газет Блумінґдейлу і околиці помістили інтерв'ю із свідками голоду, дописи про панель молоді та фотографії складання квітів коло хреста-пам'ятника.

Вечором у великій авдиторії парафії св. Андрія відбувся благодійний концерт.

Програму відкрив д-р М. Куропась, голова Громадського комітету філії Іллиной.

[illegible]вочий квартер у складі: Галина Грушецька, Оленка Ріверон, Віра Сурівка і д-р Василь Трухлий виконав молитву „Під Твою

(Закінчення на стор. 5)

У СВІТІ

В ЯПОНСЬКОМУ ПОРТІ Осака загорівся совєтський пасажирський корабель „Приамурьє". Пожежа була така сильна, що багато пасажирів, не маючи змоги втекти, загинули у вогні, або були поранені. Згідно із совєтськими офіційними даними 11 осіб загинуло, а 35 були перевезені до місцевих шпиталів з тяжкими попеченнями. Корабель горів 18 годин, а це тому, що капітан не хотів погодитися, щоб на корабель увійшли японські пожежники покликаючись на те, що, мовляв, корабель являється „совєтською територією". Спостерігачі пізніше дорікали команді корабля, хоч у принципі погоджувалися з поясненням капітана, але не поділяли його філософії, що хай краще згорить „совєтська територія" разом з людьми, як мають на неї стати ногою чужі пожежники.

КОНСЕРВАТИВНІ І ПОМІРКОВАНІ політики у Франції критикують потягнення президента Франсуа Міттерана за те, що він доручив новому прем'єр-міністрові Мішелю Рокару поробити усі заходи для встановлення дипломатичних зв'язків з урядом аятолли Хомейні в Ірані, не звертаючи уваги на підтримку Ірану усіх терористичних антизахідніх груп на Близькому Сході і на европейському континенті, в тому числі у самій Франції. Однак деякі політичні спостерігачі кажуть, що Міттеран не мав іншого виходу, бо крім заплачених п'яти мільйонів долярів за викуп французьких закладників, другою передумовою було встановлення дипломатичних зв'язків. Змінити цю клявзулю в домовленні не можна, бо тоді терористи сконцентрують свою увагу на французькі інтереси в світі. Значить Франція пішла по лінії найменшого опору.

МІЖ СОВЄТСЬКИМ СОЮЗОМ і Єгиптом поліпшуються відносини. З метою шукати наближення між обидвома країнами до Москви поїхав єгипетський міністер закордонних справ Ісмат Абдель Міґуд, якого на летовищі офіційно вітав заступник міністра закордонних справ СССР Юлій Воронцов, кажучи, що приїзд єгипетського гостя є ще одним доказом потеплення совєтсько-єгипетських відносин. Другою метою єгиптян є шукати в СССР підтримки для скликання міжнародної конференції для обговорення справ на Близькому Сході і полагодження палестинського питання. У цьому відношенні між Каїром і Москвою існує повна однозгідність. ТАСС, повідомляючи про перебування єгипетського міністра в Москві, не каже з ким із совєтських керівників він зустрічався.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" у Москві **Фелиситі Берінджер повідомляє, що згідно зі словами поета Євгенія Євтушенка, уряд СССР в кінці погодився відкрити музей Бориса Пастернака, автора книжки-роману „Доктор Живаго" та багатьох інших праць, на його колишній дачі під Москвою в місцевості Переделкіно.**

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО Інвестиґацій у своєму найновішому звіті оскаржує Совєтський Союз у широкій шпигунській діяльності в ЗСА, щоб здобути секретні технічні відомости та вербувати для себе нових агентів. Ця активність триває вже, як показується зі звіту, від 1962 року на терені бібліотек Америки. Цей звіт ФБІ був опублікований, як відповідь його директора Вілліяма Сешинса на гостру критику 50,000-членної Американської бібліотекарської асоціяції про заходи ФБІ в справі співпраці бібліотекарів у викритті совєтських шпигунів.

ВОГОНЬ У ПЕРЕКЛЮЧНІЙ станції телефонічної фірми два тижні тому, поплутав, а то й зовсім зупинив телефонні послуги тисячам клієнтів і сотням підприємствам, на західніх передмістях Чикаґо. Спершу реакція поодиноких осіб обмежувалась до добродушного нарікання, але коли полаґодження наглих справ стало неможливим, народ почав собі здавати справу з важливости телефону. Фірма Іллиной Белл зразу старалися бодай частинно допомогти і спорудила на скору руку тимчасові телефонні станції з обмеженим користуванням.

СПЕЦІЯЛЬНА КОМІСІЯ Департаменту праці буде займатися вивченням проблем серед працівників старшого віку, — заявила секретар праці Енн МекЛофлин. У пресовому інтерв'ю з кореспондентами газети „Ню Йорк Таймс" вона сказала, що комісія буде перевіряти закони та можливості, які не дозволяють старшим людям працювати так довго, як вони цього бажають.

НА БАЗІ МОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ у Мейфорті на Фльориді рідні 37-ох моряків, що загинули на американському легкому воєнному кораблі „Старк" у Перській затоці 17-го травня 1987 року, обходячи річницю їхньої смерти вкинули жовті троянди в море в їх пам'ять. Біля 150 жінок, дітей, батьків та інших членів родин взяли участь у поминальних святкуваннях у цьому прописному порті названого судна. Також багато з них взяло участь у церемонії вкинення вінка у води Атлантійського океану п'ять миль від побережжя.

СЛУЖБОВЦІ УПРАВИ міста Денверу, Кольорадо, подали до публічного відома, що з весною наступного року заплановано розпочати будову нового летовища. Заплановане летовище коштуватиме біля 1.6 біл. дол. і було б розташоване на площі 45 квадратних миль. Це буде найбільше площиною летовище в цілому світі та, як заявляє Джордж Дотті, директор авіяції міста і околиці Денверу, має відкритися у 1993 році.

КРАЙОВА ФУНДАЦІЯ гуманітарних наук після перепиту 60-ох публічних і приватних шкіл повідомила, що переможцем на листі американської дитячої літератури довільного читання вийшов „Том Соєр" Марка Твейна. Друге місце на цій же листі припало книжці „Гоббіт" авторства Джей Р.Р.Толкін, потім йде „Джейн Ейр" Шарлоти Бронте, четверте місце припало книжці „Ред бедж оф киредж" пера Стівена Крейна, а за п'яте місце змагаються дві книжки: „Анімал Фарм" Джорджа Орвелла, і „Джоні Тремейн" авторства Естер Форбс.

ЗГІДНО ЗІ ЗАЯВОЮ законодавчих чинників у Вашінгтоні, Лодел Вілліямс та його дружина Теммі заміряли вбити демократичного кандидата на президентську номінацію Джессі Джексона. Обидвоє Вілліямси є членами неонацистської терористичної групи і федеральні власті мають докази про їхню змову, виключно із сконфіскованим незареєстрованим автоматичним крісом. На магнітофонній стрічці, що знаходиться в руках поліції, записана розмова арештовано Вілліямса в якій він казав, що він сам є тільки малим ґвинтиком в організації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 — UNA (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на пів року — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Економіка і політика

Коли тому близько вісім років прийшов до влади президент Роналд Реґен — він знайшовся у дуже трудній ситуації. Кандидував під гаслом „мир і добробут". Мир був загрожений, бо збройний арсенал Америки не мав не тільки переваги над збройною силою СССР, але в різних ділянок зброї був нижче СССР. А добробут був загрожений інфляцією, яка була тісно пов'язана з такими поганими реальними явищами: безробіття і астрономічний дефіцит державного бюджету та торговельного балянсу. Всупереч усій демагогії демократичних противників Реґена кожний сяк-так безсторонній громадянин мусить признати факти: зріст збройної потуги Америки переконав вже й попередників Міхаїла Ґорбачова, що провокувати двофронтову третю світову війну — дуже рисковна забава, якщо не згори відома катастрофа імперії. А на економічному відтинку правління Реґена переборало інформацію, безробіття впало нижче 6 відсотків — небувалий стан від кількадесяти років, — люди набрали довір'я до завтрашнього дня і не лякаються купувати все їм потрібне й непотрібне. Зате найбільшою турботою залишився дефіцитовий державний бюджет і дефіцит у торгівлі зі закордоном.

Згідно з філософією Республіканської партії — Реґен вперто і послідовно боронив принцип, що не може видаткувати більше, як держава дістає з податків і не вільно латати дефіциту підвищуванням податків та друком паперових банкнотів. Американський бюджет зростав від 1980 року щорічно і дійшов у 1986 році до астрономічної суми 372 більйони 807 мільйонів (докладних чисел за минулий рік нема ще у довідниках) „Народне заборгування" (Паблік дебтс) дійшло до суми 2 більйони і 34 мільйони. „Ню Йорк Таймс" з 18-го травня ц.з. приніс на першому місці першої сторінки великими літерами вістку: „Торговельний дефіцит значно зменшився у березні — американський експорт осягнув рекордову суму". Конкретно, зменшився дефіцит до все ще колосальної суми 9 більйонів і сім мільйонів, але у лютому цього року дефіцит закордонної торгівлі виказував 13 більйонів і 800 мільйонів дол. У цій же фаховій статті цієї газети пояснено, що значно зріс експорт таких американських продуктів: літаки і їхні частини, канцелярійні машини, автомати, електричні машини, телекомунікаційні, навіть автомобілі, які дотепер не витримували суперництва з японськими й західньоевропейськими автами. Японська автомобільна продукція все ще продала в Америці свої авта у минулому місяці на суму один більйон 400 мільйонів, але на 100 мільйонів менше, як попереднього місяця. Щодо нового державного бюджету Реґен пішов на компроміс з Конґресом, але схвалений Конґресом торговельний закон відкинув своїм вето.

Президент Реґен у публічній заяві привітав вістку про зменшення дефіциту торговельного балянсу, як доказ правильности його становища, що не протекціоналізм у міжнародній торгівлі з накладанням високого мита на імпортовані товари чи заборонювання імпорту деяких товарів, а вільна торгівля оперта на суперництві якости продукованих товарів є одним із принципів демократії. Лондонська біржа зареаґувала позитивно звишкою вартости доляра. Зате нюйоркська біржа поставилася скептично і зазначила дальшу знижку — хоч далеко меншу, аніж у минулоосінньому „біржовому землетрусі". Фахівці економісти, особливо знайомі із методами спекуляції американських біржових посередників, „брокерів", твердять, що нюйоркської біржі не можна вважати правильним барометром економічної ситуації, бо й отой минулорічний „землетрус" на нюйоркській біржі, який численних багачів зробив бідаками, не був виправданий станом економіки.

У даному випадку здорова економічна економіка, яку доказує атракційність американської продукції для закордону, це добрий пропаґандивний атут республіканському кандидатові на президента, Джорджові Бушеві. Але правду сказав його демократичний противник, губернатор стейту Массачусетс, Майкел Дукакіс, який своїми кваліфікаціями і досвідом не може рівнятися з Бушем, що його виграв у передвиборах у минулий вівторок у стейті Ореґон, прийшла тому, що „Люди люблять зміну". Химерні американські люди, які не дивляться на кваліфікації кандидата на президента своєї рідної країни.

Мирослав Семчишин

НА МОВНОМУ ФРОНТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

I.

На недавно відбутому в Москві пленумі совєтських письменників, делеґат Спілки Письменників України Борис Олійник у своєму виступі м.і. заявив: „Від зруйнування Запорізької Січі Катериною Другою, до жовтня 1917 р., українцям забороняли бути самим собою і тільки дозволяли їм бути малоросами, а користування українською мовою вважалось за сепаратизм". А в висновках до своєї доповіді, спрямованої на захист прав української мови, він підкреслив, що „треба вирішити що є інтернаціональним і патріотизмом, а що націоналізмом, бо нас тривожить непрестижність української мови не тільки в пересічного обивателя, але і в середовищах інтеліґенції, тривожить її безперспективність". Ось наприклад, — говорив дальше Олійник „найшлись такі 'світильники розуму', що запропонували скасувати в Запоріжжі не так давно відкритий український університет, а українські мами нарікають, що 'діти вивчають українську мову як нікому непотрібну' "...

Оця апологія української мови відомим українським письменником і то на форумі пленуму совєтських письменників, явище не нове і не відокремлене. Від часу проголошення горбачовської „гласности" (відкритости) в кількох зокрема останніх місяцях, у різних літературних журналах та інших періодиках почали появлятися статті на захист основних прав української мови, якій насправді загрожує небезпека повільного нидіння. Щобільше, може вона зійти до ролі якогось реґіонального діялекту. А такі випадки з іншими народами історія знає; з народами, що опинившись під владою сильного завойовника, втрачають свою самостійність, чи навіть познаки якогось автономізму і стають приречені до плекання реґіонального культурництва. А що стосується майбутности національних мов у цій вимушеній і партією контрольованій спілці народів, то це питання стало акутним не тільки в Україні, але теж і в Білорусі, Молдавії, Вірменії. З цих і інших совєтських республік приходять тривожні вістки про те, як то з кожним роком зменшується у цих республіках число національних шкіл, садків, бо на їх місце приходять російські, і як справжній леґіон російських чиновників насаджує російську мову-культуру і т.п. У Білорусі з національного вже майже нічого не залишилось і дальше залякування націоналізмом не припиняється.

До ситуації на мовному фронті в деяких республіках забрав слово теж і „глашатель гласности" генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов, мовляв — „справжній інтернаціоналізм, справжня дружба народів можлива тільки на пошані гідности-чести, культури, мови, історії кожного народу". І він, ніби стараючись внести роз'яснення на тему національних мов і їхнього насильного московщення, заявляє: „Радянський патріотизм не сумісний з націоналізмом-шовінізмом"... Отже виходило б, що т.зв. мовне питання, як основний атрибут національного питання, в системі СССР, вилізло наче шило із мішка і викликало заклопотання не тощо в літературних чи загальногромадських колах культурних діячів України, Білорусі, Литви і т.д., але викликало велике заклопотання серед самих верховодів. Згаданий уже березневий пленум правління Спілки письменників СССР, розглядаючи національні відносини в совєтській імперії, прийшов до висновку, що міжнаціональні відносини внутрі СССР опинились у глибокій кризі. На цьому бо пленумі українці, литовці, білорусини і інші розпачливо подавали приклади заникнення своїх мов-культур, а більшість російських письменників, слухаючи про це все, нібито співчували, але водночасно силкувались інтерпретувати цей процес не як русифікацію, а як явище інтернаціоналізму. І саме такий „інтернаціоналізм" відважно натаврував Б. Олійник, стверджуючи, що „оце викорінення української мови не лише звузило її нормальне функціонування в школах, дитячих садках, в діловодстві, тощо але воно породило доносництво на всіх хто послідовно боронить основу прав української мови.

Немає сумніву, що оцій політиці культурної русифікації і денаціоналізації патронує В. Щербицький, бож саме за його 18 літнього перебування на становищі своєрідного губернатора України (першого секретаря ЦК Компартії України), прийшло там до посилення і широкого застосування русифікаційного курсу на всіх ділянках державно-адміністраційного і національно-культурного життя.

І саме отаке болюче для нас питання послідовного мововбивства (лінгвоциду) і поступової денаціоналізації — не нове. На цю тему в українському вільному світі появилось багато праць, студій чи статтей. Та не тільки в українській, але і в поважних публікаціях інших еміграційних спільнот підсовєтських народів і багатьох незалежних совєтологів. А ці дослідження нам показують, що комуністична верхівка в СССР завжди придавала мовному питанню велике значення, бож йшлось тут про ролю російської мови в політичному, економічному чи культурному розвитку СССР, як і мов союзних республік. Очевидно російській мові надано статус головної престижної мови, мови міжнаціонального спілкування, мови, що мала стати для неросійських народів другою рідною мовою. І таке поступування практикувалось у програмі партії приблизно до 60-их років.

У 1961 році на 22-му з'їзді Компартії мовне питання, як основна частина національного, знову виринуло. Постала проблема: що робити з іншонаціональними мовами, коли практика показує, що неросійські народи творять відосередкову силу, шкідливу для будь-якого центрального плянування, з пріоритетом російської мови. Можна припускати, що на тому саме з'їзді вирішено почати знищування націй, як націй, за вийнятком, очевидно, російської.

Закінчення буде.

Роман Кухар

З давніх провесняних днів...

(Згадуючи св.п. Квітку Стецюк)

Затямився мені гарний, з чуттям написаний фейлетон О-КИ у „Свободи" два роки тому, п.з. „Про Квітку УН-Союзу". Це було з приводу відходу в вічність 15-го травня 1986 року Марії Квітки Стецюк, вдови по проф. Василеві Стецюкові, що такий довженний час, протягом 35-ти років повнила сумлінно обов'язки в адміністрації органу УНС, завідуючи в ньому зокрема пресовими оголошеннями. Була вона теж діяльна як секретарка найбільшого 25-го Відділу УНС, учасниця організаційних союзних конвенцій, ініціяторка перших конкурсів на „Міс Союзівку" й активістка в інших імпрезах на Союзівці. Справді трудолюбним життям визначалась наша Квітка. Уже два роки нема її між нами й дуже болюче відчувають усі, хто Квітку знав, її безповоротну відсутність. Особливо ж ті, що знали її в далекій батьківщині.

Чи не всім тут відома вона, як „Квітка", а ось ми, студенти української філології Університету І. Франка у Львові в 1939-40 роках, звали її „Марічкою", популярним тоді ім'ям з лектури „Тіні забутих предків" М. Коцюбинського. Крилаті це були юні дні, сповнені надій і одчайдушних змагань до національної цілі, дарма що досвід з історії й незавидна тогочасна дійсність під совєтською окупацією підказували не довіряти підступним московським займанцям. Проте молодим — „море по коліна", вони не зважають на минулі лихоліття, добиваючись постійно своєї нагоди в сьогочасному.

Он і прийшла тоді ця велика нагода — вивчати свій рідний світ, поринати у твори поетів і письменників батьківщини, милуватись запахучістю й багатством рідної мови. Усе це обіцяли студії на факультеті української філології в нововідкритому університеті Ів. Франка. Сотнями й тисячами струмувала наша молодь у брами свого університету — поглиблювати знання культури України. Перший курс української філології в університеті Івана Франка у Львові (1939-40) стягнув таку масу студентів, що тоді було помістити всіх у одній авдиторній залі в той же час. Тож поділили його на декілька груп, згідно з прикметним визначенням, яку з допоміжних чужих мов вибрали собі студенти української філології — німецьку, англійську, французьку тощо. У нашій групі, з побічною англійською мовою, було найменше число учасників, тому й майже всі вони збереглись у пам'яті. Ось поруч мене слухає лекції Дмитро Корбутяк (пізніший редактор пресових видань), далі Богдан Цимбалістий (в сучасному, психолог і директор Українського Музею), ще трохи подаль — мої колеги з гуртожитку в колишній Духовній Семінарії, Петро Гуменюк і Мирослав Мащак (дальша їхня доля невідома), а там позаду один жид із провінції, що шукав і знаходив допомогу від нас у своїх недостатніх знаннях української мови. Був ще там хто, яких суцільно наші колеги з інших мовних груп української філології дотепно звали „англіками з Коломиї". От тільки погано, що дівчат було в нас обмаль: щолиш сидить у першій лавці чепурненька Ліда Кожушко (згодом заміжня Смик), із самого ж краю біля дверей, не бажаючи, щоб звертали на неї увагу, нахилилась над своїми паперами чорненька, з палаючими очима, Марічка Хитренька (заміжня Стецюк) і побіч неї симпатична жидівочка Броня (прізвище призабув). От і чи не вся англійська група студентів української філології. Ні, помилився, був ще один студент між нами, відомий згодом бібліотекар в Канаді, Богдан Казимира.

Усі ми слухаємо з увагою цінних лекцій викладачів, особливо ж мовних — Василя Сімовича, Костя Кисілевського, чи літературних — Володимира Радзикевича, Свєнціцького, Геньсьорського, записуємо пильно їхні думки, вряди годи перешіптуємось між собою, коли чого не второпали, а тоді, в перервах іде гутірка на різні теми — чи то характеризують цього й того викладача, чи відзиваються з признанням або ж резервою про цю й іншу лекцію. Між тим, у коридорах університетської авлі проходить співанка українських народних пісень між хлопцями, приєднуються й дівчата, й аж гримить розспів „Засвистали козаченьки"... Та пора до незлюбленої лекції про марксизм-ленінізм. За нею інша, що всім уже набридла, історія Комуністичної партії.

— А от ця Меркулова має радше вигляд колгоспниці, як викладачки, так же й неотесано читає оту надокучливу історію КВПб, — обзивається до мене Марічка Стецюк після загального всестудентського курсу в одній з більших авдиторій.

— Така бо вона й є з отим своїм „не шуміте!", „Ну, што ето за безобразіе?" — підтверджую я і зразу міняємо тему на цікавішу.

— А чим це ви, Марічко, задумали бути після закінчення української філології? — запитую з черги.

— Мабуть стану вчителькою, як і мій чоловік — задумується вона.

Але довго гуторити не доводиться, гучний сигнал стрясає всіма й закликає на ще один незугарний політичний мітинг в найбільшій залі університету — „Колеґіюм Максімум". З бігом часу виявилось, що оті партійно керовані мітинги й курси ВКПб, Діямату (діялектичного мате-

(Закінчення на стор. 5)

Ярослав Татомир

„ПОГЛЯД НА УКРАЇНУ"

В одному із найбільш відомих політичних журналів у ЗСА „Нешенел Рів'ю", із 27-го травня ц. р., появилася незвичайна стаття пера Еріка фон Кюнельт-Леддіна п. з „Погляд на Україну" Видавцем цього журналу є широковідомий у культурному світі, блискучий публіцист Вілліям Баклі. Варто додати, що В. Баклі і його „Нешенел Рів'ю" має близьких приятелів серед найвище поставлених людей, таких, як президент Реґен, славний актор Гестон і т. п.

Біг думок статті такий: за всією правдоподібностю „гласність" і „перебудова" не змінять фундаментальної структури і характеру Совєтського Союзу, але вони дали деяку нагоду для цього, щоб почути голоси дисидентів. Серед найбільш палких із цих голосів є голос неросійських національних меншин.

Як приклад таких голосів, автор згадує про „Одвертий лист" Вячеслава Чорновола, що у ньому Чорновіл домагається не тільки направду радикальних реформ на полі економії, але теж радикальних реформ у відношенні до неросійських національностей та у відношенні до Християнських Церков.

Ерік фон Кюнельт каже, що останніми часами було багато у (західній) пресі про боротьбу вірменських християн із азербайджанськими мусулманами, але мало говориться про одну із найбільш цікавих справ, про — Україну.

Далі автор говорить про мільйони українських жертв, зокрема про мільйони українців, що померли від влаштованого Сталіном голоду. Не зважаючи на ці втрати, каже автор, — українці, що їх тепер є понад 44 мільйони становлять найбільшу неросійську національність у Совєтському Союзі.

Християнство увійшло „офіційно" у слов'янський світ, на берегах Дніпра, у час панування князя Володимира, каже фон Кюнельт. До століття, пише він, слов'яни створили квітучу і могутню націю, із столицею у Києві — Київську Русь. У тринадцятому столітті київська держава впала під ударом монгольської Золотої Орди.

Автор перескакує кілька століть, що є оправдане вузькими рамками статті, і переходить до поневолення України Москвою, спершу царською і опісля червоною.

Говорячи про Україну нашого століття, — Ерік фон Кюнельт, — робить дві великі помилки. Він говорить, наприклад, що у 1918 році була створена незалежна українська республіка „із допомогою Австрії, Польщі (?) і Німеччини",... але нову державу вкоротці знищила комуністична Росія і прилучила до Совєтського Союзу.

Автор кінчить статтю ствердженням, що український націоналізм є повний життя, виявляє себе, як потужна національна свідомість і відзначає себе глибокою ворожістю до „москалів", що їх українці уважають брутальними, примітивними і понурими. Ми не повинні забувати, що українські націоналісти ще у п'ятдесятих роках звели жорстоку битву із совєтськими силами у Кривому Розі, — каже Ерік фон Кюнельт. Він пише, що майбутню тріщину у будівлі імперіяльної комуністичної Росії, може зробити український націоналізм.

Не зважаючи на кілька історичних помилок, що їх автор статті зробив, вартість цієї статті є для нас величезна. У час, коли ворожі нам засоби масової інформації промовчують не тільки найновішу історію України і наш Голокост, але і саме існування українців і України, поява статті „Погляд на Україну" на сторінкахд дуже поважного політичного журналу має для нас виімкову вартість. Тут слід додати, що „Погляд на „Україну — це не перша прихильна нам стаття на сторінках „Нешенел Рів'ю".

У зв'язку з цим було б дуже побажаним, щоб наші громадяни, які мають зрозуміння ваги для наших публікацій на сторінках поважних журналів передплатили „Нешенел Рів'ю". Річна передплата — 36 дол. Адреса: National Review, Circulation Dept. 150 East 35 Street, New York, N. Y. 10016.

О. Троян

Я ЗНОВУ В УКРАЇНІ

I.

Людина живе і ніколи не знає, що станеться з нею в майбутньому. Так і ми жили спокійним життям і раптом, як грім з ясного дня, вибухла війна.

Чоловіків забрали до війська, а ми, молоді, мусіли копати сховища. Бомбардували часто і, як на гріх наше сховище завалилося. Я з сусідкою спиляли дерево акації, на якій були колючки. Я скинула черевики, щоб полізти на дерево і пообрізувати гілки. Як скочила з дерева, то загнала колючку в підошву. Витягнула шпильку і ми поспішили накрити сховище. Тільки скінчили накривати, як почалася стрілянина. А потім все затихло. Вийшли ми із сховища, а тут показалися німці, йшли втомлені, позакачували рукави, непривітні. Подивилася я на них і кажу мамі: —Не чекати нам добра від цих людей.

Підошва напухла, але домашній лік — найкращий. Вирвали листок з капусти, наклали жабуриння з гарбуза і заросло, як би там нічого не було. Поволі починаємо призвичаюватися до окупанта. Але невдовзі чутка пролетіла, що неодружених забирають в Німеччину. Дівчата поспішили виходити заміж, аби лише залишитися вдома. Я жила з мамою. От прийшла старша сестра і почала переповідати різні новини і залякувати маму.

У крамниці я припадково зустріла приятеля зі школи і він також був затурбувався чуткою та й запропонував мені одружитися. Прийшов до нас і він всім сподобався. Ми одружилися. За якийсь час почали брати на роботу молоді подружжя, а якщо мали діти, то віддавали їх бабці, а молодят забирали в Німеччину. Забрали і нас. Навіть не пустили попрощатися з матерями.

Працювали ми в тяжких обставинах. Туга за домом була неймовірна. Там, де ми були, то в тому місті був табір, що привозили людей з України. Якраз зустріли там одну пані. Я вчила її дівчинку в школі. Вона оповідала, що німці палили села і наше місто зруйнували, театри, кіно і собор підмінували. А мою родину також вивезли, але я не знала куди.

Час летів. Війна скінчилася. Їхати нема куди, нідодому, ні родини. У мене народилася дочка Віра. Записалися ми в Канаду. Приїхали ми до „фармера". Мав коров'ячу фарму. Жили ми в жахливих умовах. Не було води, огрівання, як падав сніг надворі, то і в хату падав. Молилася я і просила Бога, щоб змінив нам долю. Фармер платив мало. От прийшлося навчитися робити масло, сир, сметану. Біда всього навчить. І от прийшла благословенна хвилина, що ми вирвалися з того пекла. Переїхали в місто.

В одному домі жило багато українців із східніх і західніх земель України. І нас прийняли. Знайшли роботу, народжувалися діти, мали кумів, знайшли приятелів і оце були наші близькі родичі на чужині. Дозвіл прийшов на листування. У 1956 році написала я листа і подумала, що може хтось буде на пошті, що знатиме, де моя мати і передасть лист, або напише де є мама. І дійсно її знайшли.

Чекала я щодня. І ось одного дня я прала і забула подивитися в скриньку. Прийшла я пізніше і побачила, що в скриньці лежить реґістрована жовта картка. Попросила сусідку, щоб погляділа дітей, їх було троє. А сама побігла шукати листоношу. Він був негр, але добре володів українською мовою. Дивлюся, а він уже на іншій вулиці. Я гукнула на нього і він зачекав. Підбігаю до нього і даю я йому жовту картку, а він витягнув з торби мамин лист. Коли глянула на лист — впізнала мамин почерк. Потемніло в очах, ноги підогнулися і я впала на траву. Почула я хтось б'є мене по лиці, а голос листоноші просив мене:

— Оленко пробудись. Прийшла я до себе, вся потом облита, подякувала йому, а він сказав:

— Ти мене так налякала, що вік пам'ятатиму.

Відкрила лист, літери замерехтіли в очах, сліз не можу стримати. Притулила цей лист до себе і сказала: „Дякую Тобі, моя мамочко, що Ти обізвалася". Прийшли сусіди, а я попросила, щоб прочитали мені листа, бо я дуже схвильована. Лист був невеселий. Двох братів не було в живих, а один брат лежав в шпиталі два роки. Ногу відрізали і вона не гоїться. Звернулася я до лікаря і він приписав застрики. Я їх послала і нога загоїлася. Брат знайшов роботу. Все просив, щоб я приїхала з туристами. Хотілось би поїхати, але діти малі.

Прийшов лист від мами. Вона пише сама: „Молюся довгі роки Богу, невже він не хоче вислухати моєї молитви і не дасть мені хоч раз глянути на тебе. Приїзди якнайшвидше, бо я не знаю чи доживу до другого року.

Сіла і задумалася. Якщо віра Твоя така сильна, то поїду. Порадилася я з родиною і вирішили, що як зачнуться вакації, то старша і середня дочки доглядатимуть молодших. А було їх четверо. Послала папери в туристичне б'юро і за деякий час мене повідомили, щоб я була готова в дорогу.

Приїхала я в Ню Йорк. Сходяться наші люди з пакунками. Виходить, що літак відлетить аж за шість годин. Обклали вони мене клунками, а самі поїхали прогулятись по Ню Йорку. Дивувалася я, що люди мене не знали довірили мені свої речі. Накінець всі повернулися і ми зайшли в літак. Летіли вісім годин до Амстердаму.

Я вибрала туру таку, що коли все піде гаразд, то заїду в Рим, у церкву Св. Софії, і подякую Богу, що щасливо повертаюся додому. В Амстердам приїхали вранці. Погода була погідна і тепла. Повезли нас оглядати канали, а потім — до палацу і ми здалека побачили королеву Юліяну. Приїхали на летовище, а на нас уже чекав літак в Москву. В літаку вечеря не була погана, лише дивував мене сирівець, він не смакував так, як мама робила.

Приїхали в Москву о 8-ій годині вечора. Але довго перевіряли наші валізки. Отож, у готель привезли о год. 12-ій ночі, а тоді пішли ми в ресторан, там співала молода дівчина якусь пісню. Мене цікавило, що я почую. А вона заспівала американську пісню: „О, що це за день, мій друже". І я подумала, це значить, ми ще вдома". Гарні молодички подавали вечерю, але нам спати дуже хотілося. Ранком повезли нас оглядати мавзолей, музеї. Цікаві карети (вози) оздоблені всякими самоцвітами. Катерина мала аж дві карети. Оглядали церкви, там де царі поховані. Діти на вулицях торгували червоними зірками, а за те просили „жуйку". Значить ґуму до жуття. Ми мали бути два дні в Москві, але наступного дня мала бути неділя, то провідники попросили, щоб ми в неділю поїхали до Львова, бо там чекають на нас родичі.

Закінчення буде.

УКРАЇНСЬКА ОЛІМПІЯДА І ЗДВИГ МОЛОДІ

З НАГОДИ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ УКРАЇНИ

TRYZUBIVKA
Country Line & Lower
State Roads
Horsham, PA. 19044
Tel.: (215) 343-5412

27-30 ТРАВНЯ 1988

DELAWARE VALLEY COLLEGE
Route 202 near Route 611
Doylestown, PA. 18901
Tel.: (215) 345-1500

Методій Борецький

ПОНАД СІМСОТ ЗМАГУНІВ ГОТОВІ ДО СТАРТУ

В суботу, 28-го травня 1988 року, на спортових майданах „Тризубівки", Делавер Веллі коледжу, Ігл Ладжу і Гай Пойнту та в Українському Освітньо-Культурному Центрі почнуться змагання понад 700 українських спортовців у вісьмох родах спорту в рамках Української Олімпіяди і Здвигу Молоді з приводу величавого тисячолітнього ювілею Хрищення України. Згадані змагання відбудуться в таких компетиціях: копаний м'яч, відбиванка, легка атлетика, настільний теніс, теніс, плавання, шахи і голф.

В змаганнях беруть участь спортовці таких товариств: УСК з Ню Йорку, КЛК, УСВТ „ Чорноморська Січ" з Нюарку, УСО „ Тризуб" з Філядельфії, УАСТ „Львів" з Клівленду, УАСТ „Черник" з Дітройту, Український Культурний Центр в Воррені, УАСТ „Леви" з Чикаго, СТ „Україна" з Торонто, Пласт „Крила" — СУМ Чикаго, „Крилаті" — СУМ Йонкерс.

В конкуренційних змаганнях цієї Олімпіяди візьмуть активну участь 14 дружин копаного м'яча (245 змагунів), 33 дружини відбиванки (291 змагунів), 76 змагунів легкої атлетики, 38 осіб в тенісі, 35 осіб в плаванні, 20 осіб в настільному тенісі, 24 особи в шахах і 16 осіб в голфі. Разом 686 осіб; деякі з них змагатимуться в більше ніж одній конкуренції.

Провідниками спортових ланок цьогорічної Олімпіяди є особи: Евген Чижович — копаного м'яча, Олександер Напора — відбиванки, Юрій Тарасюк і Олег Колодій — легкої атлетики, Роман Слиж і Евген Зиблікевич — плавання, Юрій Храневич — настільного тенісу, Юрій Савчак — тенісу, Богдан Аннюк — голфа і Сидір Новаківський — шахів.

Цю небуденну імпрезу української молоді, в основному, приготовила екзекутива Комітету Української Олімпіяди і Здвигу Молоді в склад якої входять Ігор Чижович — голова, Ярко Козак — заступник голови і голова Спортової комісії, Орест Лесюк — заступник голови і голова Господарської комісії, Іван Скіра — заступник голови і голова Фінансової комісії, Володимир Ігнатович — референт спорту на Канаду, Богдан Катамай і Методій Борецький — пресові референти і Ольга Кузевич — секретар.

Під час Меморіяльного вікенду буде ще ряд розвагових імпрез. В тому часі виступатимуть різні мистецькі одиниці: танцювальна група української Олімпіяди „Волошки" з Філядельфії, вокалістка Леся (Леся. Волянська) з Монтреалю, чотири оркестри: „Чарівні Очі" з Коннектикат і „Червона Калина" з Ню Джерзі (обидві виступатимуть під час танцювальної забави в Джордж Вашінгтон Ладж в неділю, 29-го травня) і оркестри Литвиненка і „Чумаки" з Філядельфії (приграватимуть під час розвагових частин вечорами в суботу і неділю, 28-го і 29-го травня на „Тризубівці").

В 1936 році у Філядельфії вудбулася Українська Спортова Олімпіяда з участю понад 300 українських змагунів, вже майже всіх роджених в ЗСА. В 1948 році в Німеччині вудбулася міжнародна олімпіяда Переміщених Осіб. В днях 5-го і 6-го липня 1980 року відбулася І Вільна Олімпіяда, а 5-го, 6-го і 7-го липня 1984 року — II Вільна Олімпіяда в Етобіко-Торонто. Обидві Вільні Олімпіяди мали міжнародний характер. В них крім українців взяли участь литовці, естонці, лотиші і вірмени.

Українська Олімпіяда і Здвиг Молоді в Філядельфії є традиційним продовженням вище згаданих Олімпіяд, які періодично будуть повторюватися аж до часу, коли Україна зможе брати самостійну участь в світовій Олімпіяді під своїм власним національним прапором.

В дусі цієї традиції вже в суботу, 28-го травня цього року, понад 700 українських спортовців візьмуть участь в різних спортових конкуренціях, виказуючи свої спортові вмілості, після зложення такого приречення:

„Буду змагатися в дусі правдивого спортсменства на хвалу спорту і шану моєї Батьківщини, виявлятиму щире почуття товарискости всім співучасникам змагань та буду придержуватися всіх правил спортових ігор. Хай Всевишній Бог допоможе мені в моєму зусиллі здійснити ці спортові ідеали".

Англомовний часопис „Америка" з 18-го липня 1936 року з приводу церемонії вручення нагороди молодому українському юнакові, синові українського імігранта у Франції, який здобув один з найвищих осягів у вмілостях їзди верхом (на коні) під час французьких військових компетицій, подав таку вістку:

The French general, who on behalf of the jury decorated the victors, remarked while handling over his reward to the young Ukrainian who excelled in the dangerous antics of Kozak horseriding: "This is the reward, not only to your own agility, courage and bodily strength, but as much to your ancestry. Generations of your ancestors conducted a dangerous, brave life in constant fights against the enemies of your old country and for its freedom. In your body and soul you inherited their excellent qualities. Be proud of your ancestors as we are pround of you."

Хай ці слова французького генерала збудять в наших змагунах почуття самопевности і заохотять їх до найвищих зусиль витривалости для хвали спорту, чести своїх дружин і слави своєї батьківщини.

Екзекутива Комітету Української Олімпіяди і Здвигу Молоді, а з нею і ціла українська спільнота в ЗСА, бажає нашим змагунам найкращих успіхів і приємного перебування в Філядельфії.

ПРОГРАМА
УКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІЯДИ І ЗДВИГУ МОЛОДІ
27-30-го травня 1988 р., Філядельфія, Па.

П'ЯТНИЦЯ, 27 ТРАВНЯ 1988

8:00 — **11:00 веч.** — Приїзд, зголошення і зустріч змагунів — Тризубівка.

СУБОТА, 28 ТРАВНЯ

8:00 — 9:00 вранці — Приготування до відкриття: збірка змагунів — Делавер Веллі коледж.
9:00 — 10:30 вранці — Відкриття Олімпіяди — Делавер Веллі коледж.
10:30 — 11:30 вранці — Приготування до змагань: роз'їзд змагунів на площі.
11:30 перед пол. — Філятелістична виставка олімпійських значків — Тризубівка.
11:30 перед пол. — Початок змагань:
легка атлетика — жінки — Делавер Веллі коледж
копаний м'яч — Тризубівка
відбиванка — чоловіки і жінки — Делавер Веллі коледж.
відбиванка — юнаки — Тризубівка
теніс — Тризубівка

12:00 полудня
шахи — Український Освітньо-Культурний Центр.
настільний теніс — Український Освітньо-Культурний Центр.
голф — Ігл Ладж.

3:00 по пол. — Розривкова програма — Тризубівка.
5:00 по пол. — Роздача олімпійських медалів — Тризубівка
8:00 веч. — Олімпійський бенкет — Джордж Вашінгтон Ладж (Конвеншен сентер)

НЕДІЛЯ, 29 ТРАВНЯ

8:00 — 9:00 вранці — Український католицький і православний Молебень — Тризубівка
9:00 вранці — Продовження змагань:
плавання — Гай пойнт
копаний м'яч — чоловіки — Тризубівка
відбиванка — чоловіки — Делавер Веллі коледж
відбиванка — хлопці і дівчата — Тризубівка
теніс — Тризубівка

12:00 полудня
шахи — Український Освітньо-Культурний Центр.
настільний теніс — Український Освітньо-Культурний Центр.
голф — Ігл Ладж

1:00 по пол. — Легка атлетика — чоловіки — Делавер Веллі коледж.
3:00 по пол. — Розривкова програма — Тризубівка
5:00 по пол. — Роздача олімпійських медалів — Тризубівка
9:00 вечора — Забава з танцями — Джордж Вашінгтон Ладж (Конвеншен сентер)

ПОНЕДІЛОК, 30 ТРАВНЯ

9:00 рано. — **Фінали:**
Легка атлетика — Делавер Веллі коледж
копаний м'яч — Тризубівка
теніс — Тризубівка

12:30 по пол. — Роздача олімпійських медалів — Тризубівка
1:00 по пол. — Закриття Олімпіяди — Тризубівка.

Едвард Жарський

НАПЕРЕДОДНІ ІГРИЩ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Це не припадок, що Даждбога праправнуки відсвятковують 1000-ліття Хрищення України своїми Олімпійськими ігрищами. Бо саме Олімпійські ігрища старинних греків мали релігійний характер і відбувалися на честь найвищого божества греків — Зевса, олімпійського царя й батька богів та людей. Сьогодні українські спортовці відзначають прийняття Найвищої Істини своїми олімпійськими змаганнями, що вже за кілька днів відбудуться у Філядельфії.

Олімпійські ігрища старинних греків крили в собі ще й іншу ідею: були вони символом єдности грецьких міст. На змагання, які відбувалися кожні чотири роки в місті Олімпії в Еліді, де збігалися річки Альфей і Клад (на Пелопонезі), прибували грецькі спортовці з найдальших сторін Греції та її колоній, щоб своєю участю засвідчити єдність греків і прив'язання до материка. В анналах історії Олімпійських ігрищ записані й імена змагунів із грецьких міст — колоній, що існували на півдні України. Брати участь в Олімпійських ігрищах вважалось великою почестю для кожного грека. А що ж казати про переможця, олімпіоніка, голову якого вінчали лавровим вінком; на честь трикратного переможця ігор ставили його погруддя. Імена переможців та назви їхніх міст урочисто оголошували, а на їх честь влаштовували величавий бенкет. Героя зустрічали з почестями на батьківщині і співали на його честь гимн.

Символом єдности просякнуті й філядельфійські українські олімпійські змагання. Як у перших змаганнях у 1936 році, так і тепер у 50-літню річницю — Філядельфія буде гостити українських спортовців не тільки з ближчих її околиць, але й з Торонто, Монтреалю, Чикаго, Дітройту й інших міст. Усі вони прямують до Філядельфії, щоб засвідчити, що спорт це чинник, що з'єднує молодь українську в одну суцільну спортову громаду, в одну родину, переповнену взаємною любов'ю й духом українства.

Цей дух єдности просвічував і всім ранішим спортовим чи фізкультурним здвигам української молоді на тутешньому терені.. Духом єдности був сповнений і перший здвиг молоді, що відбувся 15-го липня 1917 року на честь гетьмана Б. Хмельницького — в парку Белведір, на Лонг Айленді. Здвиг зорганізувала „Січова Централя" в Ню Йорку з участю 150 руховиків, руховичок, юнаків, дітей, та при гостинному виступі хорватських соколів. Друге подібне свято відбулось у 1918 році, а третій здвиг — у 1924 році на Стетен Айленді.

Українсько-американський день молоді у серпні 1935 року у Філядельфії, з участю 150 учасників, попереджує І Українсько-Американську Олімпіяду у 1936 році, на якій серед жінок відзначалась тоді Анна Лібо з Філядельфії; вона здобула перше місце в бігу 75 ярдів в часі 9.8 сек., в стрибку ввисочінь 4 ф. 7 ін., меті м'ячем — 72 ф. 4 ін., як також причинилася до перемоги Філядельфії у гінцях-естафеті 4x110 ярдів.

У змаганнях хлопців (до 16 літ) визначилася дружина св. Йосафата з Френкфорду, члени якої здобули такі перемоги: біг 75 ярдів — Петро Федорів; гінці 880 ярдів — 2:01.8; стрибок ввисочінь — В. Снайдер, стрибок вдовжінь з місця — В. Снайдер 8 ф. 2 ін.

Переможцями у чоловічих змаганнях були: біг 100 ярдів — 10,8 сек. М. Куба (Памертон); 220 ярдів — 25,0 сек. Ф. Печалюк (Торонто); ½ милі — 2:09 І. Рубан (Дітройт); миля — 4:54 М. Ковальчук (Філядельфія); 4x400 ярд. — Дітройт, 2) Бруклин, 3) Торонто, 4) Френкфорд; стрибок ввисочінь — 5 ф. 6 ін. — В. Турчин, Бруклин; довжінь — 18 ф. 2 ¼ ін. М. Куба; стрибок з жердиною — 10 ф. І. Деркач (Памертон); мет диском — 105 ф. 6 ін. І. Фабіян (Памертон); виштовх кулі 12 фунт. — 48 ф. 7 ¾ ін. І. Фабіян.

Відбулись також і плавацькі змагання, в яких перше місце здобула Філядельфія — 35 точок, перед Нюарком — 22 т. і Елізабет 18 точок (пунктів). Переможці: 5 ярдів вільний стиль — 28,3 сек. Г. Фурас (Елизабет); 100 ярд. клясичний

(Закінчення на ст. 6-ій)

ЗВЕРНЕННЯ

КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІЯДИ І ЗДВИГУ МОЛОДІ

Достойна українська громадо!

В днях від 28-го до 30-го травня 1988 року понад 700 українських змагунів з Канади і ЗСА візьмуть участь в різних спортових конкуренціях, виказуючи свої спортові вмілості.

Їхні осяги в тих конкуренційних змаганнях у великій мірі залежатимуть від активної підтримки всієї української громади. Ця громадська підтримка повинна проявитися в чисельній присутності на відкритті, всіх змаганнях і імпрезах українських громадян, які своїм ентузіязмом повинні підтримати нашу молодь, заохочуючи їх здобувати найвищі досягнення.

Тому Комітет Української Олімпіяди і Здвигу Молоді оцим звертається ввічливо до всієї української громади піддержати своєю присутністю нашу молодь, яка об'єднано своєю спортовою імпрезою бажає відзначити епохальний ювілей Тисячоліття Хрищення України.

Комітет Української Олімпіяди і Здвигу Молоді.

ВІД КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІЯДИ І ЗДВИГУ МОЛОДІ

Метою цієї сторінки є дати українській громаді потрібні інформації про Українську Олімпіяду і Здвиг Молоді і заохотити її до масової участи у всіх конкуренційних виступах і імпрезах згаданої Олімпіяди. Комітет Української Олімпіяди і Здвигу Молоді оцим бажає висловити щиру подяку Головному Екзекутивному Комітетові Українського Народного Союзу за його згоду помістити цю сторінку в щоденнику „Свобода" безкоштовно. Зокрема ми щиро дякуємо інж. Методієві Борецькому за його труд у приготуванні матеріялів до цієї сторінки.

УКРАЇНСЬКА ОЛІМПІЯДА І ЗДВИГ МОЛОДІ

ОЛІМПІЯДА

27-30 ТРАВНЯ 1988 Р. У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

В 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ РУСИ І 50-ЛІТТЯ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ОЛІМПІЯДИ

НА ПОСІЛОСТЯХ
У.С.О. „ТРИЗУБ"
LOWER STATE & COUNTY LINE ROADS
HORSHAM, PA
І
DELAWARE VALLEY COLLEGE
ROUTE 202
DOYLESTOWN, PA

СПОРТОВІ КОНКУРЕНЦІЇ
ЛЕГКА АТЛЕТИКА
НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС
КОПАНИЙ М'ЯЧ
ВІДБИВАНКА
ПЛАВАННЯ
ТЕНІС
ГОЛЬФ
ШАХИ

СПОРТОВІ ТОВАРИСТВА
ЛЕВИ — ЧІКАГО
ЛЬВІВ — КЛІВЛЕНД
ТРИЗУБ — ФІЛЯДЕЛЬФІЯ
У.С.К. — НЮ ЙОРК
УКРАЇНА — МОНТРЕАЛЬ
УКРАЇНА — ТОРОНТО
ЧЕРНИК — ДІТРОЙТ
ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — НЮАРК

МОЛОДЕЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
О.Д.У.М.
П.Л.А.С.Т
С.У.М.

988 1988

ДОДАТКОВІ ІНФОРМАЦІЇ

Внизу подаємо адреси і телефони спортових майданів і довколишніх готелів для інформації заінтересованих:

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTER
700 Cedar Road
Abington, PA. 19111
Tel.: (215) 663-1166

TRYZUB — Philadelphia
4932 N. Broad Street
Philadelphia, PA. 19141
Tel.: (215) 324-9700

GEORGE WASHINGTON MOTOR LODGE
Route 611 & Pa. Turnpike
Willow Grove, PA.
Tel.: (215) 659-7200

FIESTA MOTOR INN
Route 611 & Pa. Turnpike
Willow Grove, PA.
Tel.: (215) 659-9300

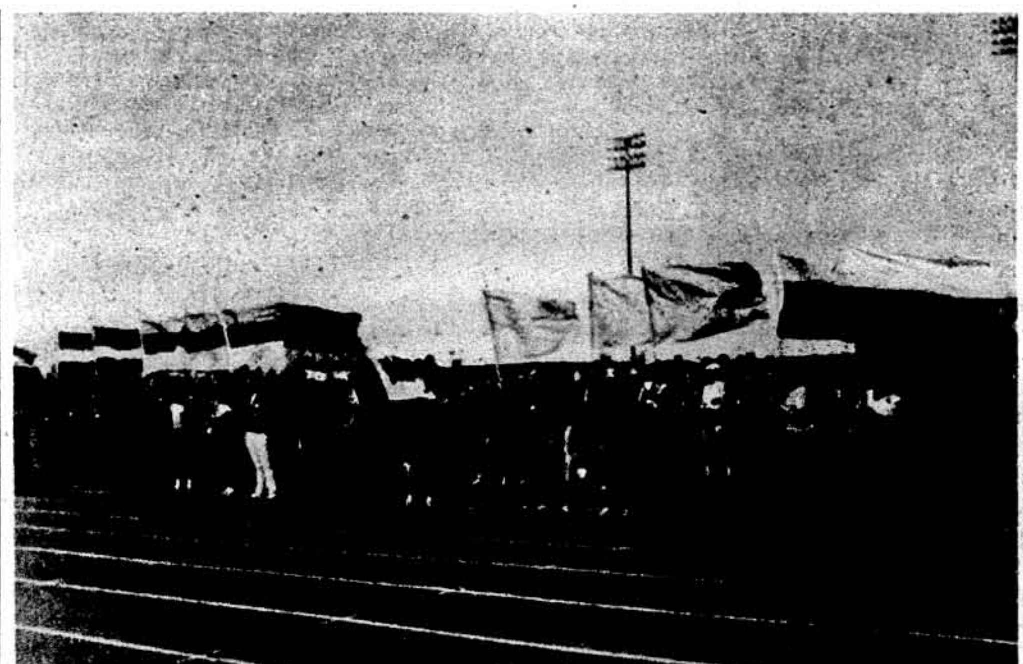
DAYS INN
Route 611
Horsham, PA.
Tel.: (215) 674-250

TRYZUBIVKA
Country Line & Lower
State Roads
Horsham, PA. 19044
Tel.: (215) 343-5412

DELAWARE VALLEY COLLEGE
Route 202 near Route 611
Doylestown, PA. 18901
Tel.: (215) 345-1500

HIGH POINT TENNIS CENTER
County Line Road
Chalfont, PA. 19044
Tel.: (215) 822-1951

EAGLE LODGE COUNTRY CLUB
Ridge Ave. & Manor Rd.
Lafayette Hill, PA. 19444
Tel.: (215) 825-9100

Збірка учасників Вільної Олімпіяди в Етобікок, Канада, перед кінцевою церемонією.

Вітайте змагуни і змагунки на Українській Олімпіяді

Шкільна театральна вистава в Дітройті

Артисти, учні 12-ої кляси, і режисери.

Князь Володимир із своїми дорадниками.

Плекання театрального мистецтва є постійною, хоча і неофіційною частиною навчання в середній школі Непорочного Зачаття у Дітройті. Щорічні постанови завершують навчання шкільного року, які наша громада очікує з нетерпеливістю. Вони бо доказують, що серед нашої, хоч невеликої групи молоді, є дійсні таланти, які, хоч і перший раз на сцені, успішно вив'язуються із свого завдання.

Підтримують ентузіязм молоді до театрального мистецтва їх вчительки, які працюють з цією молоддю з повною посвятою, як також і директорка школи Сестра Теодозія. Цього року складне режисерське завдання виконали мгр Віра Андрушків і Христя Козак. Обі вони, свідомі того, скільки праці вимагає постановка п'єси, запросили до помочі проф. Марію Гарасевич, яка, як українїст, дбає про чистоту мови і ніколи не жаліла труду, якщо йшлося про працю з молоддю. Допомагали також Андрій Лятишевський та Дам'ян Козак, молоді аматоки театрального мистецтва.

В ювілейному році нашого тисячоліття було побажаним знайти п'єсу, яка б тематично відповідала цій знаменній річниці. По довгих розшуках пощастило знайти у Мирослави Сірої п'єсу „Великий Князь Володимир" Володислава Ковальчука. Ця п'єса має за собою цікаву історію. Написана для відзначення 950-ліття хрищення вона мала появитись на сцені перед Другою світовою війною, в режисерії Володимира Блавацького. Війна знівечила цей задум, так що постановка школою була в дійсності її прапрем'єрою.

Історичний зміст п'єси та чітка характеристика дійових осіб дозволили вмілим режисерам вивести цікаву, багату драматичними епізодами постановку, барвисту історично-стилевими костюмами.

Поставила п'єсу дванадцята кляса, хоч і нечисленна, але всі ролі виконували її учні. З приємністю слід ствердити, що їх гра була дуже доброю.

Роман Лось виконував ролю Володимира Святославовича, розумного, рішучого та спритного дипломата. В журбі за майбутню долю своєї держави він дійшов до правильного висновку, що мир їй запевнить тільки віра в триєдиного Бога, символом якого є хрест. Як виконанням, так і поставою Р. Лось відтворив маєстатичну постать князя Володимира. Михайло Євич, як Ярополк Святославович, суперник Володимира, — це запальна голова, готовий до полагодження конфлікту з братом із шаблею в руці, грав цю ролю із молодечою вервою, так що заслужено подобався публіці. Бернадета Копитко, як мати Володимира, була втіленням життєвої мудрости та материнської любови, яка давала синові розумні поради. Леся Іваницька як князівна, пізніше дружина Володимира, була в своїй ролі принадною постаттю. Своєю грою вона переконливо виявила зміну початкового ворожого наставлення Ганни до князя у щиру, віддану любов до нього та до прибраної батьківщини. Таня Клярк грала ролю воєводи Добрині, правої руки князя, вірного своєму володареві, в своїй лицарській поставі був його остоєю. Валя Пакет грала ролю лицаря Сухана, який по-геройськи причинився до здобуття Володимиром городу Корсуня. Гриць Волощук як ромейський кесар виявився спритним дипломатом.

Ряд інших важливих роль виконали Маркіян Карпінський — боярина Садка, Тома Лукас — боярина Блуду, Іван Шаєнко — ромейського посла Михайла, Таня Крупяк — молодого дружинника Тура, Даньо Заревич — воєводу Мирослава, Зенон Заревич — провідника варязької дружини, Христя Марітчак — ромейського посла Олександра, Катруся Бартків — боярина Ставро, Христя Цепла — ромейського посла, Данило Стахурський — ромейського воїна, Діяна Черкес — княжого дорадника, Джуді Навроцька — ромейського раба. Ліса Ґудз та Христя Марітчак були заповідачками прологу та вступів до поодиноких актів, пера М. Гарасевич. Збагатили виставу участь хору, який виконав билину Бориса Кудрика та фанфари Лесі Гнатюк, Ганни любовну пісню, її композиції, виконала Леся Іваницька.

Пам'яткову афішу виготовив Ярема Козак, як також обкладинку до програми, оригінал якої був розльосований між публікою. Стилеві строї запроєктувала Наталія Григорчук. Вона разом з матерями та бабунями акторів вміло їх виконала.

Фортепіяновий супровід запевнив Андрій Стасів.

Декорації проєктував і виконав Юрій Крусь при допомозі Галини Конопада, Марти Савчук, Миросі Стефанюк, Гриця Волощука, Томи Лукаса і Тараса Лося.

Піднесений настрій на залі досяг свого апогею, коли Володимир на закінчення п'єси тріюмфально підніс догори хрест.

Зворушливою несподіванкою для присутніх було відспівання хором гимну Тисячоліття, авторства присутнього на виставі о. Себастіяна Сабола, відомого як поета Зореслава, до музики М. Федорова.

Довготривалими оплесками подякували присутні виконавцям та паням Вірі Андрушків та Христі Козак за здійснення цієї постановки. Віра Андрушків подякувала кредитівці „Самопоміч", Українському Культурному Центрові та кредитівці „Будучність" за матеріяльну допомогу, та всім тим, хто в будь-який спосіб спричинився до її успіху. Після представлення Клюб батьків приготовив смачний „княжий пир" для артистів та гостей.

Володимир Баран

Ювілей 20-го Відділу СУА у Філядельфії

Щасливим збігом обставин один із провідних Відділів СУА — 20-ий Відділ ім. О. Теліги, відзначив свій 40-літній ювілей саме у ювілейний рік Тисячоліття Хрищення України.

Ювілейна імпреза 20-го Відділу відбулася в неділю, 6-го березня ц.р., в привітній залі УОК-Центру, що її сцену оформив відомий мистець Роман Василишин, який часто це робить для різних імпрез Відділу.

У залі, заповненій представницями поодиноких Відділів СУА, представниками місцевих організацій і запрошеними гістьми, які вшанували заслужений 20-ий Відділ і його 40-літню кропітку працю, розпочато програму внесенням прапору СУА, після чого присутні проспівали гимн СУА в супроводі відомої піяністки Лідії Бульби.

Імпрезу відкрила голова Відділу Марія Касіян, щиро вітаючи присутніх. У мистецькій частині програми улюблена всіми філядельфійська співачка Надія Оранська виконала вперше „Пісню-славень", сл. Міри Гармаш, муз. Ю. Оранського, акомпаньював відомий композитор і диригент Ю. Оранський. Вона також проспівала настроєву пісню „Сині проліски" і ще одну, що заслуговує на окрему увагу, із справжньою молодечою вервою, „Юнацьку Тисячолітню" до слів Л. Полтави, муз. І. Соневицького, що була нагороджена на конкурсі СФУЖО, з нагоди 1000-ліття Християнства в Україні. Акомпаньювала Лідія Бульба. Публіка гаряче оплескувала виконавців.

Відома поетка і сатирик Міра Гармаш прочитала з великим хистом свої вірші „Цвіт барвінку" і „Еміґрант", а потім гуморески Ївги Жак: „Що ми б робили без слова „вже" і „Неконвенційні засоби самооборони". Останні викликали на залі щирий сміх і теплі оплески.

Мистецькою програмою цікаво і вміло проводила Марія Касіян. Всіх виконавців обдаровано квітами, а мистець Роман Василишин за свою довголітню співпрацю з Відділом одержав гарний подарунок.

Змістовну і красномовну доповідь про історію Відділу виголосила відома зі своїх виступів членка Відділу д-р Наталія Пазуняк. Відділ постав у 1947-48 рр., як один із молодечих Відділів СУА, і прийняв своєю патронкою поетку-героїню Олену Телігу. Сорок років організаційної праці Відділу у різних ділянках — це великий проміжок часу. Вже на початках своєї діяльности Відділ допомагав потребуючим у підпіллі, в УПА і скитальцям, що залишилися в Европі. Відділ ніс поміч потребуючим також і в Південну Америку і до Польщі, і до Бельгії і до Сарселю, Наукового Центру. Допомагав датками НТШ і українським студіям Пенсильванського університету, де протягом довгих років викладала д-р Н. Пазуняк. Відділ є меценатом Українського Музею в Ню Йорку. Почавши від 1957 року влаштовувано щорічно в Філядельфії, спільно з іншими жіночими організаціями, „свята жінки-героїні", в чому 20-ий Відділ часто брав діяльну участь. Спільно з Гуртком Книголюбів ім. Наталени Королевої, що його очолювали членки Відділу, спочатку бл. п. Ольга Фацієвич, а згодом Марія Харина, Відділ влаштував 17 літературних вечорів. Зберігаючи наші різдвяні традиції, Відділ провів 30 щедрих вечорів з мистецькою програмою, в що вкладала свою душу св. п. Оксана Ґенґало. Маючи мистецькі зацікавлення, Відділ обдаровував філядельфійську громаду образотворчими виставками передових наших мистців: Наталії Стефанів, Романа Василишина, Х. Головчак-Дебаррі. Старанням Відділу відбувся успішний літературно-мистецький вечір Міри Гармаш і Романа Василишина.

Влаштовувано костюмові дитячі забави, покази мод, що їх дбайливо підготовлювала Аня Літинська, етнографічні вечори зі стилевою ношею, показ прядива. Відбуто теж низку імпрез, згадати хоч би деякі з них: вечір стрілецької пісні, присвячений композиторові й одному із творців стрілецької пісні Михайлові Гайворонському, що його організатором і душею була Л. Бульба. Відбувся ще вечір в пошану Лесі Українки у 70-ті роковини її смерти, з участю наших відомих мистців. З великим успіхом пройшов вечір гумору і сатири „В кривому дзеркалі", що в ньому взяли участь відомі мистці пера: поетка і сатирик Міра Гармаш та поет і публіцист інж. Лев Яцкевич. Многолюдний вечір у пошану Петра Андрусева, одного з найвизначніших наших мистців, який залишив нам у спадщині монументальний твір „Хрищення Руси-України", відбувся при участі двох друзів: мистецтвознавця Любомира Кузьми і проф. Петра Мегика, який висвітлив прозірки з низки праць покійного мистця. За почином подружжя Слави і Остапа Олесницьких Відділ влаштував дуже оригінальну і цікаву імпрезу „Містерії Близького Сходу" з виставкою експонатів. Одною із успішних імпрез Відділу був святочний вечір на пошану Богдана Лепкого, співця галицького Поділля, одного з найбільших українських прозаїків і поетів з доповіддю його свояка д-ра Романа Смика. З нагоди Тисячоліття Хрищення України за почином Лідії Дяченко, відбулася імпреза, що за словами д-р Н. Пазуняк, була „коронною імпрезою 20-го Відділу". На окрему увагу і вдячність заслуговують усі ті, що виступали в деяких імпрезах Відділу і що у великій мірі причинилися до їх успіху — це актори українських театрів, Ліза Чепіль, Клявдія Гош, св. п. Оксана Рудакевич, концертова піяністка і композитор проф. Зоя Маркович, актор і режисер Володимир Шашаровський, співачка Юлія Шашаровська, піяністка Лідія Бульба, скрипаль Петро Прус і мистець Роман Василишин.

Щоб познайомити ширше громадянство з працею і діяльністю СФУЖО, зокрема з участю СФУЖО в міжнародних конференціях, відбувалися старанням Відділу панелі. На ширших сходинах Відділу бували доповіді про діячок жіночого руху, про визначних членів Відділу, про жінок-політв'язнів Оксану Мешко, Оксану Попович, і також часто запрошувано доповідачів з-поза членства як, наприклад, проф. Лева Шанковського, о. Маріяна Процика, Теофіля Бак-Бойчука. Обговорювано огляди світових подій, що їх до Відділу провадила Лідія Дяченко. Членки мали нагоду послухати цікавих споминів-вражень із подорожі по далеких країнах, часто з прозірками: з Перу, з Еспанії, з Арґентини, а також з України. Не можна не згадати прибуткової імпрези Відділу, продажі квітів і печива, що відбувалася за старанням А. Літинської. Відділ співпрацював з Головною Управою СУА, з Окружною Управою і з СФУЖО. Хроніку Відділу провадить Марія Харина. Провідною зорею Відділу, що присвічувала йому на різних етапах діяльности протягом довгих років, була любов до України, українського народу і до своєї організації.

Закінчуючи своє слово доповідачка з великою вдячністю згадала всіх голів Відділу, почавши від 1947 р. по теперішній час. Після цього присутні, вставши з місць, вшанували хвилиною мовчанки покійних членок Відділу, а під звуки тужливої пісні „Видиш, брате мій", що її ніжно виконала на фортепіяні Лідія Бульба, а д-р Н. Пазуняк згадала поіменно всіх покійних членок Відділу 18 осіб, на чолі з його почесною головою св. п. Михалиною Чайковською, додаючи до кожного прізвища окремі прикмети даної членки, що створило помітне враження на залі. Під час цієї зворушливої хвилини, ясним полум'ям горіли воскові свічі, що їх засвітила голова Відділу Марія Касіян в пам'ять тих членок, що відійшли у засвіти.

Перед святочною вечерею о. митрат д-р Іван Біланич провів спеціяльно уложену молитву, а ведуча другою частиною імпрези, діяльна членка Управи Відділу і колишня його голова інж. Лідія Дяченко представила гостей за головним столом: отців-митратів Івана Біланича і Зенона Злочовського, почесну голову СУА Лідію Бурачинську, заступницю голови СУА Ольгу Гнатейко, голову Філядельфійської Округи СУА Марію Кондрат, представницю СФУЖО Марію Харину і колишніх голів Відділу: Лідію Бульбу, Марію Галій і Евгенію Новаківську, та присутніх на залі: д-р Н. Пазуняк, референтку підсовєтських студій СФУЖО, і Наталію Даниленко, референтку народного мистецтва СФУЖО. Були присутні також представники деяких місцевих організацій: Ольга Гурська — Організації Православних Сестрицтв, Люба Сілецька — ОЖ ОЧСУ, Володимира Кавка — УЗХ, Петро Тарнавський — ЗУАДК, Ліза Чепіль — ОМУС, Звена Романів — Української Щадниці, і Ярослав Рудакевич Літературно-Мистецького Клюбу.

Надійшли численні привіти, зокрема від Відділів СУА, а усні привіти склали: Ольга Гнатейко від СУА, передаючи при тому почесну грамоту для Відділу від Централі СУА, Марія Кондрат від Філядельфійської Округи і Марія Харина від СФУЖО. Потім відбулося врочисте відзначення заслужених членок-основниць Відділу, а декорувала їх корсажами інж. Лідія Бурачинська. Відзначеними були Лідія Дяченко, Лідія Бульба, Марія Галій, Евгенія Новаківська, Ірина Качанівська, Аня Літинська і Марія Харина.

Перед закінченням імпрези присутніх зустріла незвичайна і дуже зворушлива несподіванка: д-р Н. Пазуняк передала щирий привіт для всіх учасників імпрези від довголітнього політв'язня Оксани Мешко, яка тепер перебуває в Австралії для лікування очей. Лідія Дяченко подякувала сердечно всім присутнім за участь, керівникові радіопрограми ім. В. Блавацького Евдокії Блавацькій за прихильні оголошення про ювілейну імпрезу, а також членці Відділу Олені Ощипко за виготовлення корсажів для всіх членок Відділу і для відзначених.

Молитвою, що її провів о. митр. Зенон Злочовський і піснею „Боже Великий" закінчено цю добре зорганізовану імпрезу, що залишиться назавжди небуденною подією в житті Відділу і милим спомином для учасників.

Марія Харина

40-ий з'їзд ОУуВБ в Великій Британії

Лондон (ПС ІСНО). В суботу, 2-го квітня ц.р. відбувся в Ноттінгамі 40-ий Звичайний загальний з'їзд Об'єднання Українців у Великій Британії.

У з'їзді ОУуВБ взяли участь делегати від поодиноких відділів, члени уступаючих керівних органів та запрошені гості. Голова Головної управи Антін Ясельський, відкриваючи з'їзд, привітав присутніх делегатів, а особливо гостя з Канади голову Світової Координаційної Ради ІСНО, ред. Павла Дорожинського, який прибув на з'їзд, щоб спільно з делегатами обговорити діяльність ОУуВБ, як члена організаційної системи ІСНО. Учасники з'їзду щиро вітали гостя рясними оплесками. Опісля голова Антін Ясельський відкрив ділову частину нарад і попросив ред. П. Дорожинського до президіяльного стола.

Після відчитання привітів, які наспіли від ієрархів Українських Церков та різних суспільно-громадських і політичних організацій, установ та окремих осіб, з'їзд вітав ред. П. Дорожинський від ІСНО, а рівночасно від голови ПУН Миколи Плавюка. Зупинившися коротко над діяльністю ОУуВБ, голова СКР ІСНО у своєму слові зокрема наголосив кілька актуальних, важних і для всієї української спільноти спільних завдань. Перш усього гість вказав на незвичайно цікаві і різкі події, що відбуваються сьогодні на наших очах в СССР. Однак для українського народу ці зміни на практиці покищо нічого не означають. Політика Ґорбачова супроти неросійських народів не змінилася. Вона йде далі в напрямі централізації, а точніше втримування влади в руках Політбюра в Москві. Це очевидно викликає спротив і це ми виразно бачимо в останньому часі; зокрема це наглядне у Вірменії й Азербайджані, а також в інших республіках Совєтського Союзу. Із цього можемо зробити ясний і виразний висновок: націоналізм внутрі Совєтського Союзу залишається надалі великою силою.

Наша позиція, становище Українського Націоналістичного Руху, виявилося правильним. Змаг, боротьба українського народу за свою незалежність, так як і, зрештою, всіх інших поневолених народів, може базуватися тільки на націоналізмі.

Дальше П. Дорожинський заторкнув „питання української діяспори та її проблем". Зокрема згадав про історичну для нас подію в цьому році — відзначення 1000-ліття Християнства в Україні, 70-ліття Державности України, відмічення 50-их роковин смерти полк. Євгена Коновальця, найближчу сесію УНРади та V Конгрес СКВУ.

На кінець, голова СКР ІСНО вказав на 40-літню діяльність Об'єднання Українців у Великій Британії, на її завдання в найближчому майбутньому та побажав найкращих успіхів у праці в черговому етапі.

Від Товариства Українських Жінок ім. Олени Теліги з'їзд вітала Віра Смерека, В. Томків вітав від Політичної Ради ОУНз, С. Маренко від Центрального Комітету УРДП, П. Мельничук від Товариства „Волинь".

Вибравши ряд комісій, як Верифікаційну, Номінаційну та Резолюційну, з'їзд приступив до звітування з діяльности Головної Управи та інших керівних органів ОУуВБ. Загальний звіт з діяльности Управи ОУуВБ подав секретар Андрій Костюк. У звіті була відображена діяльність об'єднання за минулий рік в ділянках зовнішньо-політичній, організаційній, суспільної опіки, культурно-освітній, харитативній, пресовій тощо.

Фінансовий звіт подав скарбник ОУуВБ Е. Струк, вказуючи на добрий фінансовий стан централі в Лондоні. Звіт з культ-освітньої праці зложив Василь Томків. Звітування Головної Управи закінчив її голова Антін Ясельський.

Звіт з діяльности Товариства Українських Жінок ім. О. Теліги подала голова Головної Управи В. Смерека, а обширний звіт з діяльности при ОУуВБ — Об'єднання Молодих Британських Українців — здав Степан Мороз.

Після дискусії та уділення абсолюторії уступаючим керівним органам загальний з'їзд вибрав, на пропозицію Номінаційної комісії, нові керівні органи.

Президія: голова — Антін Ясельський, заступник голови — Андрій Костюк, секретар — Павло Мельничук, скарбник — Едвард Струк; Члени Ради: В. Бондаренко — пресовий референт, В. Томків — культурно-освітній, С. Маренко — зовнішні справи, Віра Смерека — жіноцтво, С. Мороз і Р. Морозюк — референти молоді, а дальше С. Василько, Й. Диль, М. Починок, І. Процай, І. Дубіль і Ф. Куцай; Контрольна комісія: Ю. Турів, О. Чуйко, П. Гоц.

З'їзд закінчено відспіванням національного гимну.

Я. Сусленський про працю Товариства єврейсько-українських зв'язків

У вівторок, 10-го травня ц.р., в Українському Спортовому Клюбі в Ню Йорку Яків Сусленський, голова Товариства єврейсько-українських зв'язків в Ізраїлі, дав доповідь про працю цього товариства та його пляни на майбутнє.

Інж. Євген Стахів, голова Українського-Єврейського Товариства в Ню Йорку, представляючи доповідача, ознайомив присутніх (коло 50 осіб) з працею Товариства. Він згадав, що представники цього Т-ва відвідали ізраїльського консула і президента Світового жидівського конґресу в Ню Йорку, пояснюючи обом про незадоволення української громадськости зі знищення вандалами пам'ятника жертвам комунізму й нацизму в Яд Вашем, який збудовано коштом українця з Канади, та ходом суду над І. Дем'янюком. Є. Стахів підкреслив, що ми мусимо відділити справу Дем'янюка від праці Т-ва й попросив до слова Я. Сусленського.

Прелеґент на початку своєї двогодинної промови підкреслив, що процес Івана Дем'янюка „затемнив" його поїздку по українських скупченнях в Англії, Канаді й З'єднаних Стейтах Америки. У деяких містах Канади заплановані доповіді не відбулися, бо українське громадянство, огірчене ізраїльською судовою показухою над Дем'янюком, не бажало собі доповідача з Ізраїля.

Але Сусленський завзятий, не піддається перепонам. Він постійно згадує, що своє життя завдячує українським політичним в'язням, які допомогли йому пережити тяжкі часи в ув'язненні в СССР. Саме та незабутня українсько-жидівська дружба політичних в'язнів спонукала його до заложення Т-ва єврейсько-українських зв'язків, на що він дістав „благословення" уряду Ізраїля. Членами цього Т-ва в Ізраїлі є колишні жителі України, які привезли зі собою любов до своїх колишніх співмешканців. Це Т-во видає громадсько-політичний та літературний квартальник-бюлетень „Діялоги" українською і російською мовами. У чч. 15-16 (1987 р.) поміщена каґебівська виказка Івана Дем'янюка, якою КҐБ намагається доказати, що він служив у Собіборі.

Сусленський захоплений своїми відвідинами Австралії, де його виступ тамошні українці вітали масовою присутністю, а молодше покоління включилося в працю Українсько-Єврейського Т-ва.

Він не мав великого успіху в Канаді, як і в ЗСА. Будучи в Клівленді, він згадав, що тамошні українці збудували за кілька мільйонів катедру для свого єпископа та за кілька сот тисяч долярів нову церкву, а він не може зібрати мінімальну кількість грошей, щоб видавати не бюлетень а журнал, не лише російською й українською мовами, але також і англійською. У своїй промові, він докладно обговорював свій проєкт наукового єврейсько-українського конґресу, який, за його пляном, мав би відбутися в травні наступного року в Єрусалимі. Він згадував, що польсько-єврейський конґрес, який відбувся в Єрусалимі, мав широкий розголос. Доповідач уважає, що добре підготований єврейсько-український науковий конґрес принесе українсько-єврейській справі величезний успіх. На закінчення конґресу вшанують праведників цього світу, всіх тих, що під час Другої світової війни врятували життя жидам, імена яких зібрав і далі збирає Сусленський. Під час свого побуту в Англії він віднайшов українку, яка працювала прибиральницею бюра і яка врятувала життя 11-ом жидам. Він зв'язався з жидівською організацією, яка почала допомагати цій жінці.

Майже годину Сусленський відповідав на запит учасника цього вечора про показуху — судову розправу над Дем'янюком. Він пояснював, що під час судової розправи й після вироку тамошня преса надалі веде між собою дискусію, бо опінії преси є поділені. Одна преса погоджується з присудом, інша має сумніви. Сусленський заявив, що він міг би говорити про суд над Дем'янюком впродовж двох годин, але пізня година примусила усіх відкласти дальшу дискусію на наступний раз. На копії каґебівської виказки, яку привіз зі собою Сусленський, говориться, що Дем'янюк був сторожем у Собіборі, а свідки, т. зв. „очевидці Треблінки", зізнавали, що вони бачили його як „Івана Ґрозного" у Треблінці. Якщо так, то де ж є ця судова справедливість?

На думку автора цих рядків, організацією наукового конґресу повинні зайнятися наукові установи, а не приватні особи чи товариства. Сусленський слушно заявив, що судова показуха над Дем'янюком затемнила його поїздку по Канаді й ЗСА й це саме стріне його у його запланованій поїздці по південній Америці.

Роман С. Голіят

ГАЗЕТА „ВОЛЛ СТРІТ ДЖОРНАЛ" повідомила у числі з 19-го травня, що група совєтських інтелектуалістів звернулась листом до генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова з пропозицією відкласти до осені заплановану на другу половину червня партійну конференцію, щоб таким способом дати можливість краще її підготовити. Листа до Горбачова підписав також академік Андрей Сахаров, а також дев'ять інших відомих діячів, між ними драматурги Міхаїл Шатров і Александер Гельман, письменник Олесь Адамович, історик Юрій Афанасьєв, кінорежисер Єлем Клімов, журналіст Анатолій Стріляний. Підписані під листом є прихильниками горбачовської політики гласности і перебудови.

В Чикаґо...

(Закінчення зі стор. 1)

Процесія прямує до хреста в пам'ять жертв Великого голоду.

Відправа біля хреста.

Організатори і учасники перед храмом св. Андрія.

Репортер американської газети переводить інтерв'ю з українськими учнями.

милість" Д. Бортнянського.

Слово про Конгресову комісію дослідження голоду в Україні прочитав д-р Дж. Мейс. Наталія Пилип'юк з Гарвардського університету прочитала доповідь на тему „Селяни і земля як жертви однієї теорії".

Галина Грушецька, у супроводі д-ра Володимира Касараби виконала „На чужині" сл. О. Олесь, муз. В. Белланд, і „Баляду про мальви", сл. Б. Гура, муз. В. Івасюк. Уривки з поеми Миколи Руденка „Хрест" прочитали о. Петро Галадза, Ірина Соколовська, Павло Марушка та Орина Грушецька, яка була і заповідачем програми.

Під кінець програми хор парафії св. Андрія, під диригентурою д-ра В. Трухлого, виконав „Тілом заснув" О. Кошиця і „Покаяння" А. Веделя. Після цього хор і всі присутні в авдиторії проспівали „Упокой".

На цьому концерті, з 50-доляровими вступними квитками, було коло 250 осіб за столами та учасниками програми.

Після програми відбулася поминальна трапеза. Столи були прикрашені молодою, зеленою пшеничкою та великодніми крашанками. В авдиторії були присутні Архиєпископ Константин та духовенство українських православних і католицьких церков. За окремим столом сиділи члени Головного Уряду УНСоюзу.

Кардинал...

(Закінчення зі стор. 1)

Служба Божа з нагоди Тисячоліття Хрищення українського народу буде широко розголошена у метрополітальній околиці Ню Йорку під час тижня від 22-28-го травня. З фінансовою допомогою Метрополітального Комітету Тисячоліття в Ню Йорку закуплено 40 хвилин часу в радіостанціях.

Соня Глутковська-Дарраг, що працює для фірми публічних зв'язків Кремер, Диксон, і Басфорд, Інк., займається поширенням інформацій.

Українські католицькі парафії, які плянують висилати автобуси до Ню Йорку на цю історичну та величаву відправу, мусять зголоситися до Дієцезального Комітету 1000-ліття по дозвіл залишити автобуси поблизу катедри. Дальші інформації можна отримати телефонуючи на число (203) 967-9948.

Звернення

(Закінчення зі стор. 1)

ви Об'єднання за національне самовизначення Вірменії Паруйра Айрикяна може започаткувати нові репресії проти правозахисників в СССР і тому вартий особливої уваги світової громадськости, учасників руху за права людини, а також урядів усіх країн, що підписали Гельсінкський заключний акт.

Усі ми мусимо усвідомити, що послідовна необоротна демократизація совєтського суспільства – одна з найважливіших умов збереження миру і життя на землі. Повернення до політики репресій — це повернення до політики холодної війни, гонки озброєнь, зростання недовір'я між державами. Тому ми просимо вас, на всіх двосторонніх і багатосторонніх зустрічах та нарадах із совєтськими представниками акцентувати увагу на питанні політв'язнів, як показникові внутрішньополітичної ситуації в СССР і готовності нашого уряду послідовно проводити політику демократизації та міжнародного довір'я.

Просимо вас сприяти негайному звільненню і реабілітації всіх совєтських політв'язнів, у тому числі репресованих учасників гельсінкського руху, негайному припиненню слідства і звільненню Паруйра **Айрикяна, створенню в СССР умов, за яких повернен**ня до репресивного минулого було б неможливе.

25-го квітня 1988 року.

Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінкських угод

З давніх...

(Закінчення зі ст. 2)

ріялізму), російської мови й літератури, стали куди важливішими дисциплінами в режимному університеті, як наш улюблений предмет — українська філологія. Вона лиш незначний додаток до всенаявної, всеохопливої, самодержавної комуністичної великоросійської тарабанщини. З усього видно було, що не україністів, патріотів рідного краю, а московсько-большевицьких попутників бажає з нас виховати собі чужа, протинародна система.

Після ідеологічного, настав скоро й фізичний терор у стінах „святині наук" — у нашому, не своєму університеті. Політруки енкаведівської клітини в університеті Ів. Франка (з гореславного Спец-бюро) почали викликати на допити одного по одному студентові, таки з викладових заль, і по них згодом слід пропадав. Делалі в'язниці в місті почали виповнюватись нашим невинним у нічому населенням, особливо національно-свідомими людьми, зокрема студентами високих шкіл. Університет щораз більше втрачав характер навчально-освітньої установи, перетворюючись у слухняний інструмент насильної влади. В тому часі я й покинув університетські пороги, головно з огляду на особисту безпеку. Раз-ото йду Єзуїтським городом, побіч будинку університету, й зустрічаю несподівано Марічку. Ця аж здивувалась.

— А ти де так довго пропадаєш? — перепитала.

— Минаю офіційні місця, відколи ув'язнили мою сестру — з'ясовую, а далі було й зайво про те говорити. Та й довше затримуватись на одному місці було не вказано, бо в той час і „стіни вуха мали". Отримую спочутливий потиск Маріччиної руки, а скоро й вона покинула здеґрадований університет, що перекинувся у школу совєтської пропаганди.

Ще й сьогодні томлять гіркі рефлексії з того похмурого часу — втраченої весни життя. Та це все ж таки не те, що втратити саме життя.

Багато співучасників першого курсу української філології відійшли у кращий світ, згадати б лиш найближчих мені: розстріляний в казематах НКВД Степан Сколоздра, трагічно поляглий у совєтській армії Осип Кос, а там у різний час згодом, аж донедавна — Ліда Швак, бібліограф Микола Ващик, славіст Степан Чорній, біолог Антін Слиж, Ліда (Кожушко) Смик і наша незабутня Марічка Квітка Стецюк. Про безпеку жидівської учасниці курсів української філології Броні, подбали наші люди, порятувавши її під час нацистських облав на жидів. Мимохіть виринає питання: А чи хто з чужинців зайнявся кимнебудь з наших земляків, а хоч болів їхньою долею, коли наш народ десяткували два тиранозаври в історії XX століття й сотнями тисяч, мільйонами мордувала його злочинна московсько-совєтська система?

Жінки в пошані до св. княгині Ольги

1988 рік — це рік великої історичної події — Тисячоліття християнства в Україні. Кожна громада у вільному світі старається гідно відзначити цю найвизначнішу подію в нашій історії.

Підготовлялися до святкувань і жіночі організації на терені Пассейку-Кліфтону. З ініціятиви голови 70-го Відділу СУА Марії Бакалець, 18-ий і 70-ий Відділи СУА та ОЖ ОЧСУ влаштували академію, присвячену св. рівноапостольній княгині Ользі.

Голова 70-го Відділу СУА, відкриваючи академію на тлі гарно прикрашеної сцени з портретом св. княгині Ольги і написом „Україна — молитва моя", підкреслила, що княгиня Ольга стала взірцем для українського жіноцтва протягом всієї нашої християнської історії в активній релігійній, виховній, науковій і політичній діяльности української нації.

Марія Вожаківська у своєму рефераті про св. княгиню Ольгу зазначила, що існує декілька переказів про її походження. В дальшому слові М. Вожаківська представила св. княгиню Ольгу як першу історичну постать жінки Руси-України, найбільшою заслугою якої, найбільшим подвигом її для свого народу є прийняття християнства.

Жіночий квартет під мистецьким керівництвом Зірки Берези виконав в'язанку пісень, а вірш „Княгиня Ольга" продеклямувала артистка Іванна Кононів.

Останньою точкою програми був показ історичного одягу, який моделювали членки 18-го Відділу СУА і ОЖ ОЧСУ. Пояснення про одяг давали українською та англійською мовами культ-освітня референтка 70-го Відділу СУА Леся Мочула та голова 18-го Відділу СУА Марія Кокурудз.

Цей історичний одяг виготовили членки 64-го Відділу СУА в Ню Йорку з ініціятиви колишньої голови Христини Воєвідки. Допомагали їм у підшукуванні джерел Антін Малюца та Оксана Вікул. Нині нараховується 18 одягів. Починаючи з 1965 року відбулося 90 показів у різних місцевостях Америки і Канади.

Цього року з нагоди Тисячоліття християнства на Україні колекцію було доповнено одягом князя Володимира Великого, який перший раз було показано на нашій академії.

Історичний одяг — це велика заслуга 64-го Відділу СУА в Ню Йорку, членки якого чимало потрудилися, відтворюючи цю колекцію.

Академію закінчено представленням поодиноких виконавців, яку провела членка ОЖ ОЧСУ Нуся Вох, та молитвою за Україну.

Підсумовуючи це величаве свято, ми, українські жінки, згуртовані в Союзі Українок Америки, можемо з гордістю сказати, що йдемо слідами княгині Ольги, виконуючи свій християнський національний обов'язок перед українським народом.

Всім загальновідомо, скільки корисної праці було пророблено Союзом Українок Америки, який існує понад 60 років.

Перебуваючи поза межами рідної землі, Союз Українок далі працює на всіх відтинках громадського життя. Він продовжує розбудовувати Український Музей, ним започаткований, видає жіночий журнал „Наше Життя", створено „Стипендійну акцію", „Медичний фонд" для потребуючих хворих дітей, бере активну участь в міжнародних жіночих організаціях, пропагує українське мистецтво серед чужинців і робить багато, багато іншої корисної роботи для добра українського народу.

С. Марченко

Показ історичного одягу, який моделювали членки 18-го Відділу СУА і ОЖ ОЧСУ.

Про що говорять числа

У неділю, 27-го березня ц.р., в залі СУМА при Чикаго авеню відбулися чергові річні Загальні збори Української федеральної кооперативної каси „Самопоміч" у Чикаго.

Заля була заповнена. На стіні — величний клич „З хрестом і тризубом" — клич для ювілейного Тисячолітнього року. Клич спонукує відразу до рефлексії: значить, правління кооперативної установи бажає, щоб усі члени мали свідомість вийнятковости і почуття відповідальности за все, що робиться у цьому неповторному році. Мотив Тисячоліття проходив упродовж зборів, витворюючи святковий настрій.

Вітаючи присутніх, збори відкрив президент Роман Мицик. У своєму слові спершись на порівняльних даних з американської кооперації, він вказав на великі потенційні можливости розвитку української кооперації, української економічної сили, підкреслив визначне місце чикаґської кооперативної установи в українській громаді. Приємним, дуже дружнім було вітання дир. Омеляна Плешкевича з його 80-літтям... „Бажаю ще довгі роки роботи в нашій установі, для якої ювілят віддавав і віддає багато знання, досвіду і серця".

Секретар Віктор Войтихів відчитав протокол з попередніх зборів. Хід зборів був улегшений тим, що фінансовий звіт був надрукований в „Кооперативному Голосі" і члени могли раніше запізнатися з усіма даними. Річне звідомлення екзекутивного директора Богдана Ватраля, комітетів контрольного (в/з. Анна Шалева-Ромаха) та кредитового (Іван Печенюк) дали чіткий образ діяльности за звітний 1987 рік. Кооперативна інституція досягла значних фінансових успіхів: ощадности досягли суми 81,080.732 дол., активи зросли до 88,485.830 дол., позики членам виносять рекордову суму 56,591.821 дол., а нагромаджена сума резерви — коло 7 мільйонів, є у високому відсотковому відношенні до оборотового капіталу.

В ділянці перебудови і модернізації бюрових приміщень виконано все згідно з плянами. Фінансово-господарська ділянка — це лиш одна площина праці. Є ще друга — національно-громадська. Ця площина діяльности виявляється в постійному підтримуванні релігійних, наукових і національно-громадських потреб, а дотації на ті потреби перевищили суму 232 тисячі долярів. Привіти, які надійшли від багатьох установ і організацій, повні подяки і признання, були найприємнішим коментарем для видаткованої суми.

Чи часто задумуємось ми над тим, що ніякі чужі банки не дадуть ані цента на українські потреби, а кожний десяток, кожна сотня нових членів автоматично підвищить суму на згадані українські потреби.

Традиційно вже першим був привіт мец. Юліяна Куляса, президента 1-го українського банку „Певність", який говорив про існуючі особисті та ділові відносини між обома установами та про культурне стимулююче партнерське суперництво. Вітаючи дир. Омеляна Плешкевича дуже сердешно з його 80-літтям Ю. Куляс сказав: „Висліди Вашої праці для тієї установи дуже великі в минулому, вони дуже значні і сьогодні". Привіт настоятеля парафії свв. Володимира і Ольги о. митр. Маріяна Бутринського заслуговує також на увагу. Отець говорив під враженням відбутого попереднього вечора бенкету „Прелюдія" для здобуття фондів на культурний осередок, якого будова завершується. Отець сильно підкреслив активну фінансову участь і кооперативної каси „Самопоміч", і Банку „Певність". Обі фінансові інституції на бенкеті „Прелюдія" запропонували акцію „один до двох": присутні зібрали понад сто тисяч долярів, обі інституції дали разом 50 тисяч! Це ще одне підтвердження рефлексії: тільки українські фінансові інституції щедрі на наші потреби.

Згідно з пляном мав це слово дир. Омелян Плешкевич. Це була дуже добра аналіза пройденого зі сильним підкресленням перспективних плянів на буДуче. Головні постуляти: зберігати і посилювати співзвучність між членами і установою, негайно реагувати на позитивні, слушні пропозиції, як на випадок внеску збільшення дотації для молодіжних організацій — піднесено до суми понад 20 тисяч дол. На чолі всіх висувається потреба великої, широко розгорненої праці для поширення членства.

Загальним враженням і побажанням є щоб дирекція у всіх конечних стараннях для розбудови і модернізації приміщень, для піднесення професійности не втратила з поля зору цього особливого духа — кооперативного і національного, який питомий їй і надає характеру всегромадського, свого рідного осередку.

Ірина Камінська

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч. Січ" — Н. Дж. „Амерікенс" СК 5:2

Цю високу перемогу І-ша дружина „Ч. Січі" здобула в лігових змаганнях І-ої дивізії Гарден Стейт Ліги, які відбулися в неділю, 15-го травня ц.р., в м. Гавел, Ню Джерзі. Звітова зустріч „сусідів" у показнику табелі ігор (четверте — п'яте місця) пройшла завзято й безкомпромісово, в якій обидва суперники прагнули здобути цінні точки.

Якщо йдеться про перебіг змагань, то в них „Січовики" мали легку перевагу. Цим разом, одначе, надійно й організовано заграв напад „Ч. Січі", чолові „снайпери" якого зуміли використати основніші нагоди й здобули ефектовні голі.

Вже до перерви „Січовики" вели 2:0, що їх стрілив Тома Білецький з подач Ромія і Сарджента. Після перерви гості продовжували переважати, завдяки чому Сарджент у свою чергу з вироблених акцій Андрія Бакуна, Едварда Сакевича і Брієнзи підніс вислід до — 4:0. У кінцевій фазі цих змагань „Амерікенс" знизили вислід 2:4, але гості остаточно встановили рахунок 5:2 черговим голем, що його здобув Фонг.

До закінчення цьогорічного сезону „Ч. Січі" залишилося чотири змагання, в тому числі два у себе вдома з „Принстоном" і польським З.А. на виїзді з Керні „Скатс" і „Роверс".

Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: Т. Науменко, Ромійо, Дворський, Фонг, Торій, Брієнза, А. Бакун, Сакевич, В. Науменко, Сарджент, Білецький, Василак. Провідник Вол. Бакун.

ІІ-га дружина зазнала поразки з клюбом „Ворнок" Лівінгстон вислідом 1:2.

(от)

Вісті з Чикаго
СК СУМ „Крила" — „Марунс" СК 1:4

В чергових першенських змаганнях І-ої дивізії Метрополітальної Ліги, що відбулися в неділю, 8-го травня ц.р., „Крила" зазнали високої поразки з сильним клюбом „Марунс" вислідом 1:4. Ця дошкульна поразка майже запропастила надії авансувати „Крилам" до „Мейджор Дивізії".

Юнацька дружина „Крил" під кермою нового провідника Романа Ващура виграла високо 5:1 свої першенські змагання з клюбом „Оак Парк". Перша дружина УАСТ „Леви" зазнали чергової поразки за чемпіонат І-ої дивізії Метрополітальної Ліги, цим разом з клюбом „Словакс" 1:3.

Мирон Дахнівський

УСК Ню Йорк — СК „Гоя" 2:4

І-ша дружина УСК-у програла свою зустріч за чемпіонат ІІ-ої дивізії Космополітальної Ліги вислідом 2:4. Після тієї програної УСК дальше займає восьме з усіх дев'ять клюбів місце у показнику табелі ігор, маючи на своєму конті 4:16 точок і 11:25 відношення голів. Резервова дружина програла вислідом 0:4. В табелі ігор займає третє місце.

С. В.

„Лічіть гроші, панове!"

Під таким саркастичним, але гірким для футбольних політруків СССР наголовком появилися у київській „Спортивній газеті" з 7-го травня ц.р. уривки інтерв'ю Франціса Юртаса з журналу „Франс Футбол" з Рінатом Дасаєвим, воротарем збірної СССР. У цьому інтерв'ю Дасаєв признав згаданому кореспондентові, що він „хотів би дістати право виступати за кордоном. Сподіюся, сказав він, мені дозволять". Прикладом для Дасаєва є відомий у світі найвизначніший в останніх роках український футболіст Олег Блохін, який тепер виступає в Австрії, куди хоче стягнути решту своєї родини. Дасаєв поінформував читачів „Франс Футбол", що невдовзі в Тулюзі виступатиме один з найвидатніших футболістів СССР Хідіятуллін. Бажають виїхати на захід Безсонів, Балтача, Дем'яненко, Беланів — усі з київського клюбу „Динамо", грузин Сулаквелідзе і ряд інших.

На протязі років совєтська пропаганда і відповідальні політруки спорту, перемивачі мозків спортовцям імперії, представляли західню систему спорту в найгіршому світлі. Не зважаючи на ці зусилля, як і на привілеї, що їх все таки мають спортовці в СССР, вони (особливо спортовці поневолених Росією народів) масово готові переїхати в ці „джунглі" західнього спорту. Цих спортовців, як і усіх поневолених народів, зовсім не цікавлять „солом'яні" й безглузді кличі ЦК КПСС, в одному з яких, наприклад, з нагоди 1 травня 1988 року, закликали: „Хай живе радянський патріотизм, який об'єднує національну гордість і надбання кожного народу з інтернаціоналізмом соціялістичного суспільства!...".

Київський „Сокіл" закінчив сезон

Перемігши московський „Спартак" вислідом 3:2 у себе вдома і зазнавши поразки на виїзді у Ризі з місцевим клюбом „Динамо" 2:4, гокейова дружина „Сокіл" остаточно закінчила сезон на п'ятому місці, на усіх 10 клюбів. До фінальної серії п'яти змагань дійшли ЦСКА (упривілейований клюб совєтської армії і Ризьке „Динамо").

В останніх кількох змаганнях гокейового сезону в складі „Сокола" відзначилися вихованці українського гокею: Годинюк, Михоник, Шахрай, Найда, Ботвинко, Христич, Рощин, Земченко, Горбушин і Свинцицький.

У наступному гокейовому сезоні крім „Сокола" у Вищій Лізі СССР буде виступати теж Харківське „Динамо", що в кінцевих розгривках своїми перемогами здобуло бажаний аванс. Найкращими гокеїстами в цьому клюбі є Варивончик, Мажугин і Буценко.

Останні висліди змагань футбольних клюбів

Київське „Динамо" закінчило ремісом 0:0 свою чергову зустріч на виїзді у Вільнюсі з місцевим клюбом „Жальгіріс". Дніпропетровське „Дніпро" здобуло перемогу на виїзді в столиці Грузії Тбілісі з місцевим клюбом „Динамо" 0:1. Одеський „Чорноморець" переміг у Москві місцевий клюб „Динамо" вислідом 3:1. Переможні голі для українського клюбу здобули: Перепаденко, Никифоров і Процюк. Харківський „Металіст" ремісував у столиці Білорусії, Мінську з місцевим клюбом „Динамо" 1:1.

Після дев'ятої рунди в показнику табелі ігор веде Ленінградський клюб „Зеніт" — 13 точок, дальші місця у верховній десятці на усіх 16 клюбів займають: „Жальгіріс" — 12; Київське „Динамо", Московські „Льокомотив" і „Спартак" та Дніпропетровське „Дніпро" — по 11, Московські „Торпедо" і „Динамо" — по 9, Тбіліське „Динамо" та Одеський „Чорноморець" — по 8 точок.

Ручний м'яч

В перших змаганнях Европейського фіналу за чашу ручного м'яча, що відбулися в Києві, славна київська жіноча дружина перемогла „Гіпобанк" Відень, Австрія, вислідом 16:14. Переможні голі для української дружини здобули: Товетоган — 5, Олексюк — 3, Манько, Семенова і Шевченко — по 2, Турчин і Горб — по одному. Відплатні змагання мали відбутися у Відні.

(от)

До 80-річчя Олександра Зозулі

Минулого року гуморист Олександер Зозуля відзначив своє вісімдесятиріччя.

Народився Олександер Зозуля у передмісті Києва 1907 року, 1929 року закінчив Харківський інститут журналістики, друкуватися почав іще студентом. На початку 30-их років потрапив до Воронежа, де працював інспектором відділу нацменшостей, друкувався у тамтешній українській газеті „Ленінський Шлях" та належав до української секції РАППу. Нагадаю, що протягом короткого періоду так званої „українізації" українська преса, українські школи і навіть вищі навчальні заклади існували на Слобожанщині (південь Курської та Воронізької губерній, де українське населення, за даними дореволюційних російських джерел, складало більшість), на Кубані, в Середній Азії та на Далекому Сході. 1932 року у Воронежі вийшла збірка гуморесок Олександра Зозулі „Великий знак запитання". Але ГПУ конфіскувало книжку і заарештувало автора. Він опинився на засланні у Караганді, однак пробув там недовго і всередині 1934 року повернувся на Україну. Роки німецької окупації пережив у Києві та Львові, де у 1943 році видав другу збірку гуморесок, що називалася „Рябі штани". Після війни залишився у Західній Німеччині. Якийсь час був редактором газети „Українські Вісті". Згодом переїхав до З'єднаних Стейтів. Олександер Зозуля належить до об'єднання письменників української еміґрації „Слово", друкується в однойменних збірниках цього об'єднання та в періодичній пресі. Його жанри — це фейлетони, гуморески, нариси та спогади. Були відомості, що він працює над повістю „Синій дим", але ця повість світу досі так і не побачила. Вийшли натомість три невеличкі збірки гуморесок та спогадів О. Зозулі: „Без жартів", „Під чужим прізвищем", „Слідами подій".

Натрапляємо там на сценки з 30-их років і з нашого еміґрантського побуту. Ось, наприклад, жінки вартують на комунальній кухні, кожна біля свого примусу, бо в однієї з них хтось витягнув зі зупи курку, а на місце поклав стару підошву...

А це вже з життя новітніх часів. Самотний чоловік натрапляє в газеті на оголошення, що дві бльондинки, яким разом біля п'ятдесяти років, шукають знайомства з метою одруження. Герой оповідання нав'язує листування з однією з тих бльондинок і в призначений час з'являється на подану адресу. І що ж він бачить? Жінка, якій далеко за сорок, із малою донечкою. Обом їм справді 50 років...

У спогадах Олександра Зозулі є трагікомічні моменти. Тридцять сьомий рік; до камери приводять нового в'язня.

„Двері відкрились, до камери крадькома ввійшов винятковоі вроди юнак. Він незвично ступив два кроки й тихо мовив:

— Євген М'якота, член Спілки письменників...

— По якій статті?

— Покищо без статті. Для „виясненія"...

Далі юнак розповідає: „При допиті виявилося, що мали заарештувати дружину директора цукротресту Євгенію М'якоту, а замість неї заарештували мене, Євгенія М'якоту. Помилка в одній літері... Тепер не можуть розібратись, якої я статі: жінка чи чоловік?".

У спогадах Олександра Зозулі названо чимало імен українських культурних діячів, зокрема письменників.

Ігор Качуровський

Напередодні...

(Закінчення зі стор. 3)

стиль — 1:24,3 сек. І. Байтала (Елизабет); 100 я. горілиць — 1:23,4, В. Буката (Філяд.); гінці 220 ярд. вільний стиль — Філядельфія; гінці 150 ярд. мішаний стиль — 1:38,2 Філядельфія; у стрибках переміг І. Байтала — 44.40 точок.

У бейзболевому турнірі — по розграх — першуном став Трентон, перемагаючи у фіналі Честер 2:0. Учасниками турніру були, крім дружини Філядельфії, Вілмінгтону, Ансонії.

У загальному висліді перше місце й нагорода „Свободи" припали в легко-атлетиці Українському католицькому клюбові „Сокіл" — Памертон — 37 точок; друге місце зайняв Дітройт — 30 точок; 3. українці софт бол ліги з Торонто 15 т., 4. Бруклин — 10 т.

Часи Другої світової війни не сприяють спортовим починам. Наплив повоєнної еміґрації розрушує спортове життя молоді, яка віднуує себе в Спортових Ігрищах 1954 року для відзначення річниці перемоги над Москвою під Конотопом, чи для відзначення Шевченківських ювілеїв чи в інших загальнокрайових змаганнях.

До щорічних змагань за першість УСЦАК долучується теперішній Здвиг Молоді у Філядельфії.

Хай же він буде поважним причинком до дальшого розвитку нашого спортового життя, нашої фізичної й духової тугости, а в парі з тим символом спортової єдности, згуртованости та закріпленням національної ідентичности.

Тож побажаймо організаторам і всім учасникам Ігрищ доброго старту і гарних осягів!